

مجموعه کتابهای آی کیو قرن جدید
• ویژه کنکور ۱۴۰۵ •

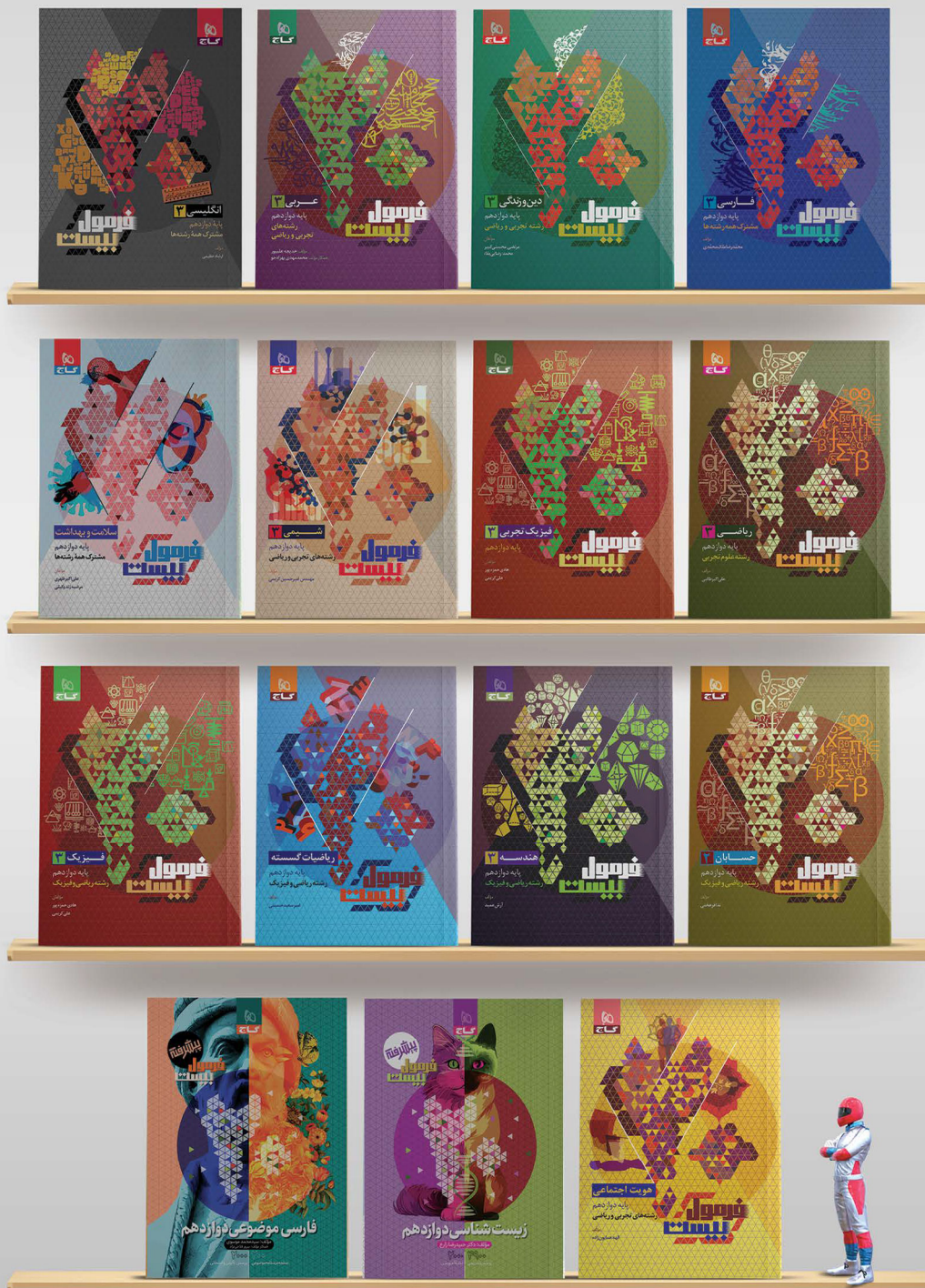
جامع کنکور فیزیک تجربی

دهم | یازدهم | دوازدهم

مطابق با سبک جدید سؤالات کنکور
مؤلفان: سعید احمدی - علیرضا ایدلخانی - سجاد صادقی زاده
ناظر علمی: محمد آهنگر

+ کنکور
۱۴۰۴

مجموعه کتاب‌های فرمول بیست ویژه ارتقا و ترمیم معدل نهایی

دکتر آئی کیو
DRIQ.com
کلاس آنلاین

گاج مارکت
gajmarket.com
فروشگاه آنلاین

گاجینو
gajino.com
آموزش آنلاین

به نام یگانه خالق هستی

مقدمه مؤلفان

کتاب IQ بالاخره پس از ۴ سال تلاش شبانه‌روزی به سرانجام رسید و آماده شد. بی‌برو برگشت بینیم که ویژگی‌های اصلیش چیه؟! و خوندنش چه‌جوری شما رو موفق می‌کنه ...

ویژگی‌های اصلی کتاب

۱) تو این کتاب تست مفهومی به‌دردخور انقد زیاده که انگشت به دهن می‌مونید. باور کنید وقتی می‌گیم به‌دردخور، یعنی تستی که به درد کنکور می‌خوره و هدفمون اینه که ایده و مفهومش بیاد و آوردن تست سخت به‌دردنخوری که احتمال طرحش پایینه، تو این کتاب ممنوع بوده.

۲) تست‌های کنکورای نسبتاً جدید ۱۳۹۸ تا الان رو هم آوردیم تا فضای کنکور رو در کنار سری اول سؤالا تجربه کنید و کلی با کتاب حال کنید...

۳) برخلاف کتابای قبلی خودمون یعنی پکیج جاویدان میکرو که پرفروش‌ترین کتابای اختصاصی کنکور هستن، تصمیم گرفتیم کمتر طبقه‌بندی‌های ریز انجام بدیم و بیشتر به ذهن شما اجازه بدیم خودش طبقه‌بندی بکنه...

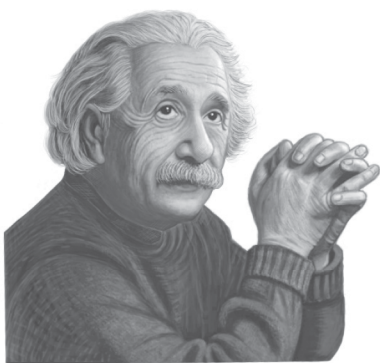
۴) راه‌حل‌های کتاب خیلی توپ نوشته شده و سعی کردیم که اساسی، مفهومی و حرفه‌ای سؤالا رو جواب بدیم. راستی باکس‌های **مواستون‌باشه** و **متماً بفونش** رو درست و حسابی ببینید و بخونید...

۵) به سری تستا علامت موشک (🐭) کنارش داره، اینا سوخت موشک شما برای رسیدن به درصدهای بالا تو درس فیزیک هست، اگه می‌خواید مدیریت شده تست بزنیند، اول اینا تو اولویتن. اما مابقی تستا رو هم تو ادامه می‌گیم باید چه کار کنید...

... اما به جمله معروف ...

نقل قول شده از اینشتین که برای موفقیت تو کاراتون

سه تا چیز لازمه:

۳- تلاش

۲- تلاش

۱- تلاش

ما می‌خوایم از نگاه خودمون این جمله رو برای این کتاب ترجمه کنیم.

تلاش اول: سعی کنید که از کنار تست‌های موشکی، بی‌دقت رد نشید و روی این تست‌ها حسابی به شکل عمیق فکر کنید.

تلاش دوم: اگر احساس کردید تستی رو کم می‌فهمید و

شانسی جواب دادید، سعی کنید حتماً پاسخ اون رو با دقت بخونید و زیر و بم سؤال رو بفهمید...

تلاش سوم: حتماً تو آخرین مرحله، مابقی تست‌هایی که علامت موشک ندارند رو هم به عنوان تمرین بیشتر بزنیند. دقت کنید که کتاب IQ تست اضافی نداره و به کتاب نسبتاً کم حجم و کاملاً مقویه...

تو آخر این مقدمه هم به شما قول می‌دیم که ۱۷ سال تجربه تألیف رو آوردیم وسط تا شما رو از تمام منابع واقعاً غیراستاندارد و آزاردهنده‌ای که ادعای سؤال سخت می‌کنن بی‌نیاز کنیم. از معلم‌ها و دانش‌آموزان عزیزی که پیشنهادات سازنده خودشون رو به ما منتقل می‌کنن، صمیمانه قدردانی می‌کنیم، یادتون باشه ما به این نظرات برای بهبود کارمون نیاز داریم...

«توفیق رفیق راهتان»

فهرست مطالب

فهرست دهم

۸	فیزیک و اندازه‌گیری		فصل ۱
۱۹	پاسخ‌های تشریحی		
۳۰	ویژگی‌های فیزیکی مواد		فصل ۲
۶۳	پاسخ‌های تشریحی		
۹۸	کار، انرژی و توان		فصل ۳
۱۲۲	پاسخ‌های تشریحی		
۱۵۰	دما و گرما		فصل ۴
۱۷۳	پاسخ‌های تشریحی		

فهرست یازدهم

۲۰۰	الکتروسیستۀ ساکن		فصل ۱
۲۴۰	پاسخ‌های تشریحی		
۲۹۵	جریان الکتریکی و مدارهای جریان مستقیم		فصل ۲
۳۳۶	پاسخ‌های تشریحی		
۳۹۳	مغناطیس و القای الکترومغناطیسی		فصل ۳
۴۴۲	پاسخ‌های تشریحی		

فهرست دوازدهم

۴۹۳	حرکت بر خط راست		فصل ۱
۵۳۹	پاسخ‌های تشریحی		
۶۰۷	دینامیک		فصل ۲
۶۴۳	پاسخ‌های تشریحی		
۶۸۹	نوسان و امواج		فصل ۳
۷۳۹	پاسخ‌های تشریحی		
۸۰۲	آشنایی با فیزیک اتمی و هسته‌ای		فصل ۴
۸۲۵	پاسخ‌های تشریحی		
۸۵۱	کنکورهای ۱۴۰۳		
۸۶۴	کنکور نوبت اول ۱۴۰۴		

10

James Watt

Physics

فیزیک

دعوم

مفاهیم اولیه فیزیک و بررسی مدل سازی در آن

تو شروع کار بریم سراغ سوالاتی که مربوط به شناخت اولیه علم فیزیک میشه و کتاب درسی علاقه مند به بررسی این موضوع هستش، به کم سوالاتش بی مزه هست ولی گارش همیشه کرد ...

- ۱- چند مورد از گزاره های زیر در مورد فیزیک و فیزیک دانان درست است؟
 (الف) فیزیک دانان برای توصیف پدیده های مورد بررسی، اغلب از قانون، مدل و نظریه فیزیکی استفاده می کنند و سپس توسط آزمایش آن ها را مورد آزمون قرار می دهند.
 (ب) فیزیک یک علم نظری است.
 (پ) مدل ها و نظریه های فیزیکی در طول زمان همواره اعتبار ندارند و ممکن است تغییر کنند.
 (ت) قوانین فیزیک همواره ثابت هستند.
 (ث) فیزیک دانان به دنبال الگو و نظم مشخصی در میان پدیده های موجود در جهان هستی می باشند.

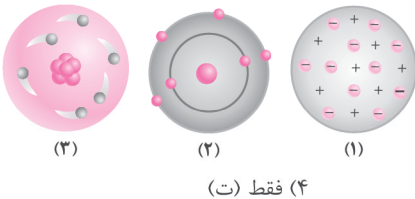
۴ (۴)

۳ (۳)

۲ (۲)

۱ (۱)

- ۲- کدام یک از عبارات زیر، نادرست است؟
 (۱) آزمایش و مشاهده در فیزیک اهمیت زیادی دارد، اما عامل اصلی تکامل علم فیزیک، تفکر نقادانه و اندیشه ورزی فعال فیزیک دانان نسبت به پدیده هایی است که با آن مواجه می شوند.
 (۲) ویژگی آزمون پذیری و اصلاح نظریه های فیزیکی، نقطه قوت علم فیزیک است و نقش مهمی در فرایند پیشرفت دانش و تکامل شناخت ما از جهان پیرامون داشته است.
 (۳) آزمایش و اصلاح نظریه های فیزیکی و روابط ریاضی، مهم ترین عوامل پیشبرد و تکامل علم فیزیک هستند.
 (۴) در علم فیزیک همواره این امکان وجود دارد که آزمایش های جدید منجر به جایگزینی نظریه های جدید شوند.

۴ فقط (ت)

۳ (ب) و (ت)

۲ فقط (پ)

۱ (الف) و (ب)

- ۳- تصاویر زیر، نشان دهنده سه مدل اتمی می باشند. کدام یک از گزاره های زیر در مورد این تصاویر درست است؟
 (الف) شکل (۲)، مربوط به مدل توپ بلیارد شرودینگر است.
 (ب) شکل (۳)، مربوط به مدل ابر الکترونی بور است.
 (پ) شکل (۱)، مربوط به مدل هسته ای تامسون است.
 (ت) مدل اتمی مربوط به شکل (۲)، بعد از مدل اتمی مربوط به شکل (۳) مطرح شده است.

هالا بریم سراغ سوالاتی متنوع مربوط به بحث مدل سازی و کار رو به کم چدی تر دنبال کنیم ...

- ۴- برای مدل سازی حرکت یک توپ بسکتبال در هوا، کدام یک از موارد زیر را نمی توانیم در نظر بگیریم؟
 (۱) ناهموازی موجود بر روی سطح توپ
 (۲) وارد شدن نیروی گرانش به توپ
 (۳) وابسته بودن نیروی گرانش به ارتفاع از سطح زمین
 (۴) مقاومت هوا

(ت) حرکت توپ بسکتبال

۴ (۴)

(پ) سقوط چتر باز

۳ (۳)

(ب) حرکت شناگر در آب

۲ (۲)

(الف) سقوط برگ درخت

۱ (۱)

۶-

مطابق شکل، هواپیمایی در حال حرکت بر روی باند فرودگاه و آماده شدن برای اوج گرفتن می‌باشد. برای مدل‌سازی این حرکت، کدام یک از عوامل زیر را می‌توانیم نادیده بگیریم؟

(۱) جرم مسافران و وسایل همراه آن‌ها

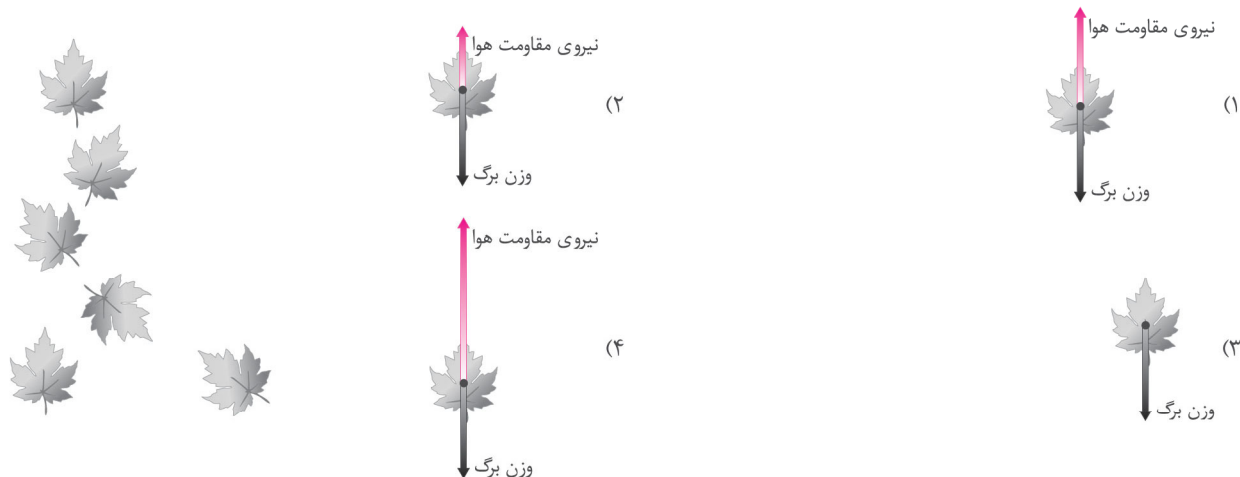
(۲) ناهمواری‌هایی که به دلیل وجود پنجره‌ها در سطح هواپیما ایجاد شده است.

(۳) ابعاد هواپیما

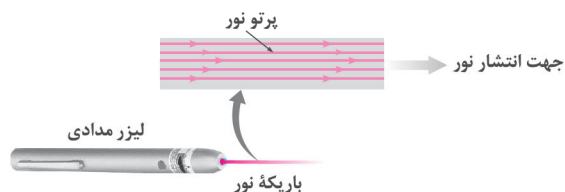
(۴) مقاومت هوا

۷-

شکل زیر، تصویر سقوط برگ درختی را به طرف زمین از حالت سکون نشان می‌دهد. کدام گزینه، حرکت برگ درخت به طرف زمین را بهتر مدل‌سازی کرده است؟

۸-

شکل زیر، مدل‌سازی نور یک لیزر مدادی را نشان می‌دهد. کدام یک از گزاره‌های زیر در مورد آن صحیح است؟
 الف) پرتوهای نور لیزر در واقع به صورت جزئی واگرا هستند، ولی در مدل‌سازی، موازی در نظر گرفته می‌شوند.
 ب) منبع نور در واقع گسترده است ولی در مدل‌سازی، نقطه‌ای در نظر گرفته می‌شود.
 ج) در مدل‌سازی نور لیزر، می‌توان اثرهای جزئی‌تر مثل واگرایی پرتوها را نادیده گرفت.

(۱) الف) و ب)

(۲) فقط ب)

(۳) فقط ج)

(۴) الف)، ب) و ج)

۹- کدام یک از تصاویر زیر، برای مدل‌سازی پرتوهای نور خورشید در تشکیل تصاویر در عکاسی مناسب‌تر است؟

کمیت‌ها و یکاهای اصلی و فرعی، تبدیل واحد و پیشوندها

 از اینجا به بعد میریم سراغ سوالاتی مربوط به کمیت‌ها و یکها. مواظبتون باشه که از این بحث، توکنکور سوال زیاد داشتیم ...

۱۰- کدام کمیت‌ها همگی فرعی و نرده‌ای هستند؟

(۱) نیرو - جرم - گرمای ویژه

(۳) فشار - جرم - میدان مغناطیسی

(۲) انرژی جنبشی - شار مغناطیسی - شتاب

(۴) انرژی جنبشی - شار مغناطیسی - فشار

۱۱- کدام یکها، همگی مربوط به کمیت‌های اصلی هستند؟

(۱) ژول، کولن و مول

(۲) کیلوگرم، آمپر و مول

(۳) کیلوگرم، کولن و کندلا (شمع)

(۴) ژول، آمپر و کندلا (شمع)

(نوبت اول ریاضی ۱۴۰۲)

۱۲- در میان ستون‌های جدول زیر، ستون دارای کم‌ترین تعداد کمیت برداری و ستون دارای بیشترین تعداد کمیت فرعی است.

A	B	C	D
طول	دما	سرعت	تندی
شدت جریان الکتریکی	کار	شدت روشنایی	جرم
نیرو	زمان	فشار	شتاب
گرمای ویژه	چگالی	مقدار ماده	انرژی جنبشی

A-C (۴)

A-B (۳)

D-C (۲)

D-B (۱)

۱۳- کدام یک از گزینه‌های زیر، در مورد شش کمیت انرژی خازن، میدان الکتریکی، کار، انرژی پتانسیل کشسانی فنر، بار الکتریکی و جرم درست است؟

- (۱) در بین این کمیت‌ها، تنها یک کمیت اصلی وجود دارد.
 (۲) در بین این کمیت‌ها، سه کمیت برداری وجود دارد.
 (۳) در بین این کمیت‌ها، چهار کمیت فرعی وجود دارد.
 (۴) در بین این کمیت‌ها، تنها دو کمیت نرده‌ای وجود دارد.

۱۴- چه تعداد از گزاره‌های زیر، در مورد انواع کمیت‌ها نادرست است؟

- (الف) یکای کمیت اصلی طول مانند یکای کمیت‌های جابه‌جایی و مسافت طی‌شده، متر است.
 (ب) میدان الکتریکی مانند فشار یک کمیت برداری است.
 (پ) سرعت مانند انرژی پتانسیل الکتریکی، یک کمیت فرعی و نرده‌ای است.
 (ت) بار الکتریکی مانند مقدار ماده، یک کمیت اصلی است.

۴ (۴)

۳ (۳)

۲ (۲)

۱ (۱)

۱۵- چند مورد از گزاره‌های زیر، درست است؟

- (الف) تمامی یکاهای کنده‌لا، مول و کلون، اصلی هستند.
 (ب) کمیت‌های شدت روشنایی، مساحت و نیرو، فرعی هستند.
 (پ) کار، نیرو و سرعت، کمیت‌های برداری هستند.
 (ت) فشار، طول و شدت جریان، کمیت‌های نرده‌ای هستند.

۴ (۴)

۳ (۳)

۲ (۲)

۱ (۱)

۱۶- *هالا بریم سراغ یه سری تست خوب و ترکیبی با سایر فصل‌های فیزیک دهم، یازدهم و دوازدهم از بحث یکاهای فرعی. البته تو تمام فصل‌ها به این جور سوالاتی موهم گیر داریم ...*

۱۷- تمام کمیت‌های مطرح‌شده در کدام گزینه، فرعی و برداری هستند؟

- (۱) میدان مغناطیسی - میدان الکتریکی - تکانه - سرعت
 (۲) توان - فشار - نیرو - بسامد
 (۳) شار مغناطیسی - ضریب القاوری سیم‌لوله - انرژی ریدبرگ - ظرفیت خازن
 (۴) طول موج - اختلاف پتانسیل الکتریکی - انرژی بستگی هسته - ولتاژ

(کنکور مهرد تهری ۱۴۰۱)

۱۸- یکای فرعی کمیت گرمای ویژه، برحسب یکاهای اصلی کدام است؟ (متر (m)، ثانیه (s)، کلون (K) و ژول (J))

$$\frac{\text{kg} \cdot \text{m}}{\text{s}} \quad (۴)$$

$$\frac{\text{kg} \cdot \text{m}^2}{\text{s}} \quad (۳)$$

$$\frac{\text{kg} \cdot \text{m}^2}{\text{s}^2} \quad (۲)$$

$$\frac{\text{kg} \cdot \text{m}}{\text{s}^2} \quad (۱)$$

$$\frac{\text{J} \cdot \text{K}}{\text{kg}} \quad (۴)$$

$$\frac{\text{m}^2}{\text{K} \cdot \text{s}} \quad (۳)$$

$$\frac{\text{m}^2}{\text{K} \cdot \text{s}^2} \quad (۲)$$

$$\frac{\text{J}}{\text{kg} \cdot \text{K}} \quad (۱)$$

۱۹- در کدام گزینه، یکای فرعی ضریب القاوری سیم‌لوله درست بیان شده است؟ (کیلوگرم (kg)، متر (m)، آمپر (A)، ثانیه (s) و هانری (H))

$$\frac{\text{kg} \cdot \text{m}}{\text{A} \cdot \text{s}^2} \quad (۴)$$

$$\frac{\text{kg} \cdot \text{m}^2}{\text{A}^2 \cdot \text{s}^2} \quad (۳)$$

$$\frac{\text{A} \cdot \text{m}^2}{\text{s}} \quad (۲)$$

$$\text{H} \quad (۱)$$

(تهری داخل ۱۴۰۱)

۲۰- یکای فرعی کدام کمیت، $\frac{\text{kg}}{\text{A} \cdot \text{s}^2}$ است؟

- (۱) میدان مغناطیسی
 (۲) شار مغناطیسی
 (۳) میدان الکتریکی
 (۴) نیروی محرکه القایی

۲۱- یکای $\frac{1}{2} \left(\frac{W_b \cdot C^2}{A \cdot N \cdot m^3} \right)$ معادل با یکای کدام یک از کمیت‌های زیر است؟ (یکاهای W_b ، C ، A ، N و m به ترتیب معادل یکاهای وبر، کولن، آمپر، نیوتون و متر هستند.)

(۴) تندی

(۳) ظرفیت خازن

(۲) انرژی

(۱) نیرو

۲۲- در کدام یک از گزینه‌های زیر، یکای فرعی کمیت مورد نظر درست بیان نشده است؟ (متر (m)، کیلوگرم (kg)، ثانیه (s)، آمپر (A))

$$\frac{\text{kg} \cdot \text{m}^2}{\text{A}^2 \cdot \text{s}^3} = \text{یکای مقاومت الکتریکی} \quad (۴)$$

$$\frac{1}{\text{s}} = \text{یکای بسامد} \quad (۳)$$

$$\frac{1}{\text{m}} = \text{یکای ثابت ریدبرگ} \quad (۲)$$

$$\frac{\text{kg} \cdot \text{m}}{\text{s}^2} = \text{یکای ظرفیت خازن} \quad (۱)$$

۲۳- اگر واحد کمیت‌های هر یک از گزینه‌های زیر، بر حسب یکای SI باشد، حاصل کدام گزینه یک کمیت اصلی است؟

فشار × جابه جایی	انرژی × نیرو	ضریب انبساط طولی × انرژی	نیرو × تکانه
انرژی	توان × شتاب	گرمای ویژه	شتاب × تندی
(۱)	(۲)	(۳)	(۴)

۲۴- فیزیک‌دانی در طی تحقیقاتی به رابطه فیزیکی $BC + A = \frac{D}{A} + DCE$ دست پیدا کرده است. اگر کمیت A برحسب نیوتون و کمیت B برحسب متر باشد، بکای کمیت E در دستگاه SI کدام است؟ (متر (m)، ثانیه (s)، کیلوگرم (kg))

$$\frac{s^r \cdot m^r}{kg^r} \langle^f \quad \frac{s^r}{kg^r \cdot m^r} \langle^r \quad \frac{s^f}{kg^r \cdot m} \langle^r \quad \frac{kg \cdot m}{s^r} \langle^l$$

۲۵- در رابطه $a = \alpha x^3 + \frac{\beta^2}{x}$ ، کمیت‌های x و a به ترتیب مکان و شتاب یک جسم را نشان می‌دهند. اگر کمیت $\frac{\beta^q}{\alpha^p}$ از جنس طول باشد، حاصل qp کدام است؟

$$\frac{1}{\lambda} \left(f - \frac{1}{f} \right) = \frac{1}{\lambda} \left(f - \frac{1}{f} \right)$$

سؤال بعدی رو از تعاریف کتاب درسی طرح کردیم و بد نیست به کم روش دقت کنید ...

۲۶- چند مورد از گزاره‌های زیر، در مورد یکاهای اندازه‌گیری و دستگاه بین‌المللی یکاها درست است؟

(الف) برای انجام اندازه‌گیری‌های درست و قابل اطمینان، به یکاهای اندازه‌گیری نیاز داریم که تغییر نکنند و دارای قابلیت بازتولید در مکان‌های مختلف باشند.

(ب) یک ده میلیونیم فاصله استوا تا قطب شمال، تقریباً برابر ۱m است.

(پ) یکای زمان که ثانیه می باشد، بر اساس دقت بسیار زیاد ساعت های اتمی تعریف می شود.

(ت) یکای جرم در SI، کیلوگرم نامیده می‌شود و به صورت جرم استوانه‌ای فلزی از جنس آلیاژ پلاتین – ایریدیم تعریف شده است.

(ث) انتخاب فاصله نوک بینی تا نوک انگشتان یک دست به عنوان واحد طول، به دلیل تغییر پذیر بودن این موضوع مناسب نمی باشد.

$$\omega(f) \quad f(f) \quad f(f) \quad f(f)$$

۲۷- اگر طبق تعریف قدیمی طول، یک ده میلیونیم فاصله استوا تا قطب شمال برابر یک متر باشد، محیط خط استوا چند کیلومتر است؟ (زمین را به صورت کره‌ای

با شعاع ثابت در نظر بگیرید.)

$$f \times 1_{\mathcal{O}^Y}(f) \qquad f \times 1_{\mathcal{O}^F}(f) \qquad 1_{\mathcal{O}^Y}(f) \qquad 1_{\mathcal{O}^F}(f)$$

🧐 حالا بریم روی سؤالی تبدیل واحد و استفاده از پیشوندها در یکها کار کنیم...

(کنکور مجدد ریاضی ۱۴۰۱)

۲۸- آهنگ شارش ۱۵۰۰ لیتر بر دقیقه، معادل چند متر مکعب بر ثانیه است؟

0/09 (4) 0/9 (3) 0/025 (2) 0/25 (1)

(ریاضی داخل ۱۴۰۱)

۲۹- تندی ۲۱۶ کیلومتر بر ساعت، معادل چند مایل بر دقیقه است؟ (یک مایل را ۱۸۰۰ متر فرض کنید).

$$\frac{3}{2} \text{ (F)} \qquad \frac{3}{2} \text{ (F)} \qquad \frac{3}{2} \text{ (F)} \qquad \frac{3}{2} \text{ (F)}$$

۳۰- اگر قطر کره زمین ۱۲Mm در نظر گرفته شود، به ترتیب از راست به چپ قطر کره زمین تقریباً چند سال نوری و تقریباً چند یکای نجومی است؟

($1\text{AU} \approx 1.5 \times 10^{11}\text{m}$ و $\text{تندی نور در خلأ} = 3 \times 10^8\text{m/s}$)

$$\begin{array}{llll} \mathcal{E} \times 1 \circ^{\Delta} = 1/\mathcal{F} \times 1 \circ^{-9} \text{ (F)} & \mathcal{A} \times 1 \circ^{-\Delta} = 1/\mathcal{F} \times 1 \circ^{-\Delta} \text{ (F)} & \mathcal{E} \times 1 \circ^{\Delta} = 1/\mathcal{F} \times 1 \circ^{-\Delta} \text{ (F)} & \mathcal{A} \times 1 \circ^{-\Delta} = 1/\mathcal{F} \times 1 \circ^{-9} \text{ (F)} \end{array}$$

۳۱- یکی از بزرگ‌ترین الماس‌های موجود در ایران، دریای نور به جرم ۱۸۲ قیراط است. جرم این الماس در SI چقدر است؟ (هر قیراط معادل ۲۰۰ میلی‌گرم است).

(ریاضی، فارغ ۱۳۰۱) $3/64 \times 10^{-2}$ (۴) $9/1 \times 10^{-2}$ (۳) $9/1$ (۲) $36/4$ (۱)

۳۲- ارتفاع دیواری برابر ۱۰ فوت است. اگر هر فوت برابر ۱۲in و هر اینچ برابر ۲/۵۴cm باشد، ارتفاع این دیوار چند متر است؟

○/٢٠٤٤ (٤) ○/٣٠٤٨ (٣) ٢/٠٤٤ (٢) ٣/٠٤٨ (١)

۳۳- یک نفتکش با تندی ۲۰ گره دریایی از بندر A به سمت بندر B حرکت می‌کند. اگر این نفتکش بعد از گذشت ۱۰ ساعت فاصله ۳۶۰ کیلومتری بین دو بندر

را طی کند، هر گره دریایی تقریباً چند واحد SI است؟

$$\frac{1}{2} (F) \qquad \frac{1}{2} (F) \qquad \frac{1}{2} (F) \qquad \frac{1}{2} (F)$$

(کنکور تجربی فارچ ۱۴۰۲)

۳۴- حجم بنزین مصرفی در ایران، در یک سال $L = 2600000000$ است. برحسب نمادگذاری علمی، کدام مورد درست است؟

$$2/6 \times 10^{11} \text{ (f)} \quad 2/6 \times 10^9 \text{ (g)} \quad 2/60 \times 10^{11} \text{ (r)} \quad 2/60 \times 10^{10} \text{ (l)}$$

(کنکور تہربی داخل ۱۴۰۲)

۳۵- بار الکتریکی جسمی $160 \times 10^{-10} \mu C$ است. این مقدار بار بر حسب کولن و بر حسب نمادگذاری علمی، کدام است؟

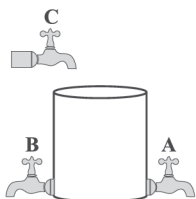
$$1/60 \times 10^{-14} \text{ (F)} \quad 1/60 \times 10^{-12} \text{ (F)} \quad 1/60 \times 10^{-10} \text{ (F)} \quad 1/60 \times 10^{-8} \text{ (F)}$$

۳۶- اگر زمین را به صورت کره‌ای یکنواخت به شعاع 6400 km در نظر بگیریم، مساحت جانبی کره زمین به صورت نمادگذاری علمی تقریباً چند هکتار است؟ ($\pi = 3$)

$$F/9152 \times 10^{10} (F) \quad 0.149152 \times 10^{11} (F) \quad F/9152 \times 10^{11} (F) \quad 0.149152 \times 10^{10} (F)$$

۳۷- یک استخر مکعب مستطیل شکل به ابعاد $۲/۵\text{m}$ ، ۴۲۰۰cm و $۰/۲\text{km}$ ، پر از آب است. اگر دریچه تخلیه کف این استخر باز شود و آب با آهنگ ثابت ۷۰۰ لیتر در دقیقه از این دریچه تخلیه شود، چند ساعت طول می کشد تا استخر به طور کامل خالی شود؟

- (۱) $۲/۵$ (۲) ۲۵ (۳) ۵۰ (۴) ۵۰۰

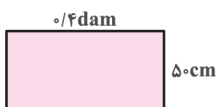
۳۸- در شکل زیر، اگر فقط شیر A باز باشد، کل آب مخزن در مدت ۸ ساعت و اگر فقط شیر B باز باشد، کل آب مخزن در مدت ۵ ساعت تخلیه می شود. شیر C هم به تنهایی در مدت ۴ ساعت، کل مخزن را پر می کند. اگر کل حجم آب موجود در این مخزن ۳۲×۱۰^۹ سانتی متر مکعب باشد، هنگامی که مخزن پر است هر سه شیر همزمان با هم باز شوند، حجم آب موجود در مخزن با چه آهنگی بر حسب متر مکعب بر دقیقه کاهش می یابد؟

- (۱) ۴۰ (۲) ۱۰ (۳) $۱۰/۳$ (۴) $۴۰/۲۳$

۳۹- حاضران در یک سالن بزرگ کنسرت با آهنگ ۲۰ نفر در دقیقه از هر کدام از درهای خروج، سالن را ترک می کنند. اگر این سالن ۴ در خروجی داشته باشد و بعد از گذشت ۲۰ دقیقه کل افراد حاضر از سالن خارج شوند، تعداد نفرات حاضر در سالن چند نفر بوده است؟

- (۱) ۴۰۰ (۲) ۱۶۰۰ (۳) ۸۰۰ (۴) ۲۴۰۰

۴۰- در کدام گزینه، مساحت مستطیل نشان داده شده به درستی گزارش شده است؟

- (۱) $۲ \times ۱۰^{-۴} \text{ km}^2$ (۲) $۲ \times ۱۰^۳ \text{ cm}^2$ (۳) $۰/۲ \text{ m}^2$ (۴) $۲ \times ۱۰^۶ \text{ mm}^2$

۴۱- یک بالابر می تواند حداکثر جسمی به جرم ۵۰۰ kg را از سطح زمین بلند کند. این بالابر کدام یک از جرم های زیر را نمی تواند از سطح زمین بلند کند؟

- (۱) $۴/۲ \times ۱۰^{-۳} \text{ Mgr}$ (۲) $۶/۳ \times ۱۰^۲ \text{ gr}$ (۳) $۴/۹ \times ۱۰^{-۳} \text{ Ggr}$ (۴) $۵/۱ \times ۱۰^۷ \text{ mgr}$

۴۲- در کدام گزینه یکاها به درستی تبدیل نشده اند؟

- (۱) $\frac{\text{m}}{\text{s}^2} = ۱۰^۳ \frac{\text{mm}}{(\text{ms})^2}$ (۲) $\frac{\text{mgr}}{\text{cm}^3} = ۱ \frac{\text{kg}}{\text{m}^3}$ (۳) $\frac{\text{C}}{\text{s}} = ۱۰^۳ \frac{\mu\text{C}}{\text{ms}}$ (۴) $\frac{\text{mm}}{\text{s}} = ۱۰^{-۹} \frac{\text{km}}{\text{ms}}$

دوتا سوال بعدی، از اون ایده هایی هست که فوراً آزمون های آزمایشی سفته ...

۴۳- کدام گزینه به جای $\square$ قرار گیرد تا تساوی مقابل برقرار شود؟ s ، g ، m و J به ترتیب نشان دهنده متر، گرم، ثانیه و ژول هستند. $۱۰^۷ \frac{\text{N} \cdot \text{J}}{\text{s}} = \square \frac{(\text{Gm})^2}{(\text{hs})^3}$

- (۱) $۱۰^{-۱۰} \text{ g}$ (۲) $۱۰^{-۵} \mu\text{g}$ (۳) $۱۰^{-۳} \text{ ng}$ (۴) $۱۰^{-۱۱} \text{ dg}$

۴۴- اگر $\square \times \frac{(\text{Tg})^a}{(\text{dm})^b \cdot (\text{ms})^c}$ معادل با ۱ وات باشد، به جای $\square$ باید کدام گزینه قرار بگیرد؟

- (۱) $۱۰^{-۲}$ (۲) $۱۰^{۱۸}$ (۳) $۱۰^{-۱۶}$ (۴) $۱۰^۲$

۴۵- دانش آموزی در محاسبات مسئله ای، یکای جرم را معادل Tgr و یکای شتاب را معادل $\frac{\mu\text{m}}{\text{s}^2}$ در نظر می گیرد. یکای نیروی جدیدی که این دانش آموز برای مسئله به دست می آورد، کدام است؟

- (۱) MN (۲) hN (۳) kN (۴) daN

۴۶- کدام یک از نامعادله های زیر، نادرست است؟

- (۱) $\frac{۵}{۶} \frac{\text{m}}{\text{s}} > ۱۲ \frac{\text{km}}{\text{h}}$ (۲) $\frac{۴ \text{ gr}}{\text{Lit}} < ۷۲ \frac{\text{kg}}{\text{m}^3}$ (۳) $\frac{۶ \text{ N}}{\text{cm}^2} < ۲۰۰ \text{ Pa}$ (۴) $\frac{۱}{۲} \text{ mJ} > ۶ \frac{\text{gr} \cdot \text{cm}^2}{\text{s}^2}$

۴۷- چند مورد از محاسبات زیر، از نظر فیزیکی قابل انجام است؟

- (الف) $\frac{۲}{۷} \frac{\text{m}}{\text{s}} + ۳/۲ \frac{\text{m}}{\text{s}}$ (ب) $۴ \text{ m}^2 + ۳ \text{ m}^3$ (پ) $۲ \frac{\text{m}}{\text{s}} \times ۶/۲ \text{ s}$ (ت) $\frac{۴ \text{ g}}{\text{cm}^2} - ۰/۰۰۳ \frac{\text{kg}}{\text{m}^3}$

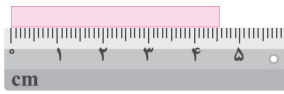
دقت اندازه گیری

تو ادامه کار بریم سراغ سوالاتی مربوط به دقت اندازه گیری و روی این بحث به دید عمیق به دست بیاریم ...

۴۸- دقت اندازه گیری توسط خط کش و سایر وسیله های درجه بندی شده، کمترین تقسیم بندی آن وسیله است و دقت اندازه گیری برای وسیله های رقمی (دیجیتال)، واحد از آخرین رقمی است که می تواند اندازه بگیرد.

- (۱) بزرگتر از - برابر با یک (۲) بزرگتر از - بزرگتر از یک (۳) برابر با - برابر با یک (۴) برابر با - بزرگتر از یک

(تهری خارج ۱۴۰۰، با تغییر)

(ب)

(الف)

(تهری داخل ۹۹، با تغییر)

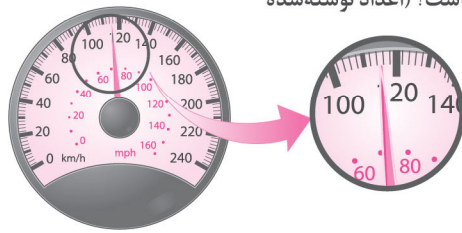

۲/۵ (۲)

۱۰ (۴)

۰/۱ (۱)

۵ (۳)

۵۱- شکل زیر، صفحه تندی سنج یک خودرو را نشان می‌دهد. دقت این تندی سنج چند متر بر ساعت است؟ (اعداد نوشته شده روی صفحه تندی سنج، بر حسب $\frac{km}{h}$ هستند.)

۲۰۰۰ (۱)

۲ (۲)

۱ (۳)

۱۰۰۰ (۴)

۵۲- فاصله بین دو نقطه، به شکل چهار گزینه زیر اعلام شده است. دقت اندازه‌گیری در کدام یک از آن‌ها کمتر است؟

 $8.7900 \times 10^3 \text{ m}$ (۴)

۸۷۹۰۰۰ cm (۳)

 $8.790 \times 10^6 \text{ mm}$ (۲)

۸/۷۹ km (۱)

(ریاضی داخل ۹۹)

۵۳- یک آمپرسنج رقمی، جریان الکتریکی مداری را به صورت **3.25A** نشان می‌دهد. دقت این اندازه‌گیری چند آمپر است؟

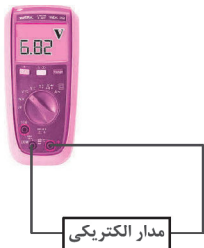
۱ (۴)

۰/۱ (۳)

۰/۰۵ (۲)

۰/۰۱ (۱)

۵۴- شکل زیر، نتیجه اندازه‌گیری اختلاف پتانسیل الکتریکی را توسط یک ولت‌سنج دیجیتال نشان می‌دهد. دقت اندازه‌گیری این ولت‌سنج چند نانولت است؟

۱۰^۵ (۱)۱۰^۶ (۲)۱۰^۷ (۳)۱۰^۸ (۴)

مدار الکتریکی

۵۵- دو پیمانه ۱۲ و ۲۰ میلی‌لیتری در یک آشپزخانه موجود است. کدام یک از حجم‌های زیر را که بر حسب میلی‌لیتر هستند، نمی‌توان با استفاده از این دو پیمانه در آشپزخانه اندازه‌گیری کرد؟

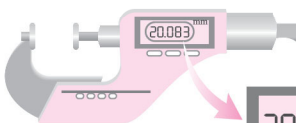
۱۲۶ (۴)

۱۰۸ (۳)

۹۶ (۲)

۴۴ (۱)

۵۶- ریزسنج دیجیتالی، یکی از وسایلی است که به کمک آن می‌توان طول یک جسم را با دقت بسیار زیادی اندازه گرفت. شکل مقابل، نمایشی از یک اندازه‌گیری با ریزسنج دیجیتالی است. چه تعداد از گزاره‌های زیر در رابطه با این اندازه‌گیری، صحیح است؟

۳ (۴)

۲ (۳)

۱ (۲)

صفر (۱)

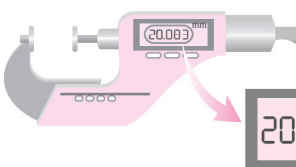
(الف) دقت اندازه‌گیری این ریزسنج برابر 0.001 mm است.

(ب) عدد اندازه‌گیری شده توسط این ریزسنج به صورت $20.083 \text{ mm} \pm 0.001 \text{ mm}$ گزارش می‌شود.

(پ) طول واقعی این جسم بین 20.0825 mm تا 20.0835 mm قرار دارد.

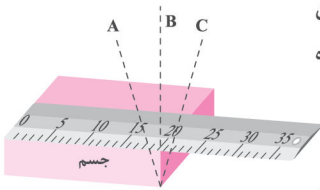
(ریاضی داخل ۱۴۰۰)

۵۷- ابزار مقابل، یک وسیله اندازه‌گیری طول است. این وسیله چه نام دارد و دقت اندازه‌گیری آن کدام است؟

ریزنسج و 0.001 mm (۱)کولیس و 0.001 mm (۲)ریزنسج و 0.003 mm (۳)کولیس و 0.003 mm (۴)

۵۸- ابزار مقابل، یک وسیله اندازه‌گیری طول را نشان می‌دهد. این وسیله چه نام دارد و دقت اندازه‌گیری آن چند میلی‌متر است؟

ریزنسج - 0.07 mm (۲)ریزنسج - 0.01 mm (۱)کولیس - 0.07 mm (۴)کولیس - 0.01 mm (۳)

۵۹- مطابق شکل مقابل، برای آنکه ناظری طول جسم را اندازه بگیرد، پس از قرار دادن خطکش بر روی جسم، در سه مکان A، B و C قرار گرفته و عدد خطکش را قرائت می‌کند. ناظر در کدام یک از این مکان‌ها قرار گیرد تا عدد قرائت‌شده برای طول جسم، دقیق‌تر باشد؟

B (۲)

A (۱)

C (۳)

(۴) هر سه عدد قرائت‌شده یکسان است.

۶۰- دانش‌آموزی توسط یک ترازو که برحسب گرم درجه‌بندی شده است، جرم جسمی را ۲ بار اندازه‌گیری کرده و نتایج به‌دست‌آمده را در جدول زیر یادداشت کرده است. نتیجه این اندازه‌گیری برحسب گرم در کدام گزینه به‌درستی گزارش شده است؟

شماره آزمایش	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
عدد اندازه‌گیری شده (gr)	۸/۳	۱۴/۲	۱۴/۱	۲۱/۴	۱۳/۹	۱۴/۱	۱۴/۲

۱۴/۴ (۴)

۱۴/۳ (۳)

۱۴/۲ (۲)

۱۴/۱ (۱)

۶۱- فردی جرم جسمی را با یک ترازوی دیجیتالی با دقت ۱۰۰ گرم، ۶ بار اندازه‌گیری کرده و داده‌های ۱۳/۴، ۸/۲، ۸/۳، ۸/۳، ۸/۳ و ۴/۳ را برحسب کیلوگرم ارائه کرده است. با توجه به این اندازه‌گیری‌ها، جرم واقعی جسم در چه محدوده‌ای است؟

(۴) بین ۸/۰۰ kg تا ۹/۰۰ kg

(۳) بین ۸/۰ kg تا ۹/۰ kg

(۲) بین ۸/۲۰ kg تا ۸/۴۰ kg

(۱) بین ۸/۲ kg تا ۸/۴ kg

چگالی از موضوعات پر تست تو کنکور مسلوب میشه و تو این قسمت کلی سؤال متنوع براتون طرح کردیم ...

۶۲- اگر چگالی خون بدن انسان $\frac{105}{\text{cm}^3} \text{ gr}$ باشد، جرم دو لیتر از خون برابر چند دکاگرم است؟

۱۰۵۰ (۴)

۱۰۵ (۳)

۲۱۰۰ (۲)

۲۱۰ (۱)

۶۳- چگالی یک سیم برابر $\frac{8}{\text{cm}^3} \text{ gr}$ است. $\frac{3}{4}$ از این سیم را بریده و کنار می‌گذاریم و $\frac{1}{4}$ باقی‌مانده را از دستگاهی عبور می‌دهیم تا آن را به شکل یکنواخت نازک کرده و طولش به طول سیم اولیه برسد. چگالی سیم جدید باقی‌مانده چند واحد SI است؟

۲۰۰۰ (۴)

۲ (۳)

۸۰۰۰ (۲)

۸ (۱)

۶۴- برای پرکردن ظرفی با گنجایش ۱۰ دسی‌متر مکعب، چند پیمانه ۲۰۰ میلی‌لیتری آب باید درون آن بریزیم؟ جرم کل آبی که در ظرف می‌ریزیم چند گرم است؟ ($\rho_{\text{آب}} = 1000 \frac{\text{kg}}{\text{m}^3}$)

۱۰۰۰۰، ۲۵ (۴)

۱۰۰۰، ۵۰ (۳)

۱۰۰۰، ۲۵ (۲)

۱۰۰۰۰، ۵۰ (۱)

۶۵- می‌خواهیم از فلزی به چگالی $\frac{6}{\text{cm}^3} \text{ gr}$ کره توپری به شعاع ۵ cm بسازیم. جرم این کره چند کیلوگرم می‌شود؟

۴/۷۱ (۴)

۳/۱۴ (۳)

۲/۳۶ (۲)

۱/۵۷ (۱)

۶۶- چگالی کره A، ۶۰ درصد بیشتر از کره B است. اگر شعاع کره A برابر ۳ cm و شعاع کره B برابر ۶ سانتی‌متر باشد، جرم کره A چند برابر جرم کره B است؟

$\frac{4}{5}$ (۴)

$\frac{1}{5}$ (۳)

$\frac{5}{4}$ (۲)

۵ (۱)

۶۷- دو استوانه همگن A و B دارای جرم و ارتفاع مساوی‌اند. استوانه A توپر و استوانه B توخالی و چگالی استوانه A، $\frac{3}{4}$ برابر استوانه B است. اگر شعاع خارجی این دو استوانه با هم برابر باشد، شعاع داخلی استوانه B چند برابر شعاع خارجی آن است؟

$\frac{\sqrt{3}}{4}$ (۴)

$\frac{\sqrt{3}}{2}$ (۳)

$\frac{1}{4}$ (۲)

$\frac{1}{2}$ (۱)

۶۸- ارتفاع یک مخروط توپُر به چگالی ρ_1 ، برابر طول ضلع یک مکعب توپُر به چگالی ρ_2 است و شعاع قاعده آن، نصف طول ضلع مکعب است. اگر جرم این

دو با هم برابر باشد، کدام است؟ ($\pi \approx 3$)

۲ (۴)

۴ (۳)

$\frac{1}{4}$ (۲)

$\frac{3}{4}$ (۱)

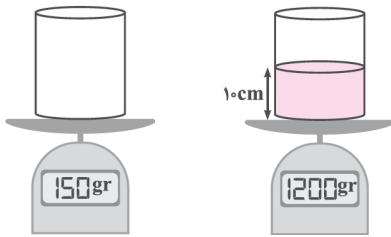
۶۹- چگالی جسم A، $\frac{1}{5}$ برابر چگالی جسم B است. اگر جرم ۵۰۰ سانتی‌متر مکعب از جسم B برابر ۲۰۰ گرم باشد، جرم ۲۰۰ سانتی‌متر مکعب از جسم A چند گرم است؟

۳۶۰ (۴)

۲۴۰ (۳)

۱۸۰ (۲)

۱۲۰ (۱)

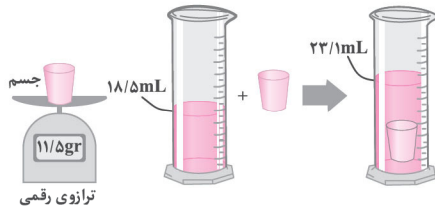
۷۰- مطابق شکل، یک ظرف استوانه‌ای به شعاع مقطع ۵ cm را یک بار به طور خالی و یک بار به طور نیمه‌پر روی ترازو قرار داده‌ایم. چگالی مایع درون ظرف چند گرم بر لیتر است؟ ($\pi = 3$)

(۱) ۱۴۰۰

(۲) ۱/۴

(۳) ۷۰۰

(۴) ۰/۷

۷۱- در یک آزمایش، جرم و حجم یک جسم جامد را مطابق شکل پیدا می‌کنیم. با توجه به داده‌های روی شکل، چگالی جسم در SI چقدر است؟ (ریاضی فارج ۹۹)

(۱) ۲۵۰۰

(۲) ۲۰۵۰

(۳) ۲/۵

(۴) ۲/۰۵

۷۲- یک قطعه فلز به جرم ۹۰ گرم را درون آب در داخل استوانه‌ای می‌اندازیم. با این عمل قطعه فلز کاملاً در آب فرو می‌رود و سطح آب درون استوانه به اندازه ۱/۲ cm بالا می‌آید. اگر سطح مقطع داخلی استوانه ۱۰ cm^۲ باشد، چگالی فلز چند گرم بر سانتی‌متر مکعب است؟

(۴) ۸

(۳) ۷/۵

(۲) ۶

(۱) ۵/۵

۷۳- یک قطعه فلز را که چگالی آن $\frac{2}{7} \frac{\text{gr}}{\text{cm}^3}$ است، کاملاً در ظرفی پر از الکل به چگالی $\frac{8}{3} \frac{\text{gr}}{\text{cm}^3}$ وارد می‌کنیم و به اندازه ۱۶۰ گرم الکل از ظرف بیرون می‌ریزد. جرم قطعه فلز چند گرم است؟

(۴) ۲۰۰

(۳) ۴۳۲

(۲) ۴۵۰

(۱) ۵۴۰

۷۴- مطابق شکل، یک استوانه توخالی به شعاع خارجی ۳ cm و ارتفاع ۱۰ cm از فلزی با چگالی $\frac{12}{3} \frac{\text{gr}}{\text{cm}^3}$ ساخته شده است. این استوانه را به طور کامل درون یک ظرف آب که 100 cm^3 از فضای آن خالی است، می‌اندازیم و ۱۴۰ gr آب از ظرف بیرون می‌ریزد. اگر چگالی آب $1000 \frac{\text{kg}}{\text{m}^3}$ باشد، شعاع داخلی این استوانه چند سانتی‌متر است؟ ($\pi = 3$)

(۱) ۰/۵

(۲) ۱/۲

(۳) ۱

(۴) ۰/۸

۷۵- جرم یک ظرف فلزی توخالی ۳۰۰ گرم است. اگر این ظرف را پر از مایعی با چگالی $\frac{1}{2} \frac{\text{gr}}{\text{cm}^3}$ نماییم، جرم مجموعه ۵۴۰ گرم و در صورتی که پر از نوعی روغن نماییم، جرم مجموعه ۴۶۰ گرم می‌شود. چگالی این روغن چند گرم بر لیتر است؟

(۴) ۸۰۰

(۳) ۸۵۰

(۲) ۹۰۰

(۱) ۹۵۰

۷۶- یک تانکر خالی حمل سوخت به جرم ۴۰۰۰ kg و حجم ۲۰۰۰۰ Lit را با نوعی سوخت به چگالی ρ پر می‌کنیم. اگر ۲۵ درصد سوخت داخل این تانکر را تخلیه کنیم، مجموع جرم تانکر و سوخت داخل آن ۲۰ درصد کاهش می‌یابد. ρ چند گرم بر سانتی‌متر مکعب است؟

(۴) ۰/۷۵

(۳) ۰/۸

(۲) ۱/۲

(۱) ۰/۶

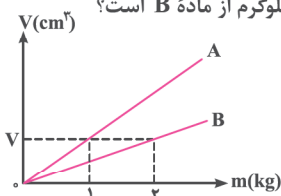
۷۷- نمودار حجم بر حسب جرم برای دو ماده A و B مطابق شکل است. حجم چند کیلوگرم از ماده A، ۴ برابر حجم سه کیلوگرم از ماده B است؟

(۱) $\frac{1}{2}$

(۲) ۳

(۳) ۴

(۴) ۶

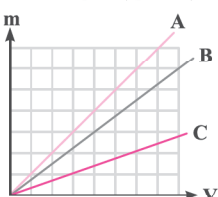
۷۸- شکل مقابل، نمودار تغییرات جرم سه ماده را بر حسب حجم آن‌ها نشان می‌دهد. حجم ۱۸ گرم از ماده B، برابر 2 cm^3 است. حجم ۳۶ گرم از مواد A و C به ترتیب از راست به چپ، چند سانتی‌متر مکعب است؟

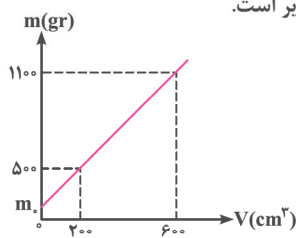
(۱) ۹ - ۳

(۲) ۴ - ۱۲

(۳) ۳ - ۹

(۴) ۱۲ - ۴

۷۹- در ظرفی به جرم m_0 به تدریج مایع A را می‌ریزیم و نمودار جرم کل مجموعه برحسب حجم مایع A، مطابق شکل زیر است.

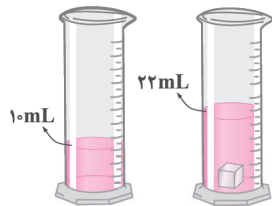
چگالی مایع A چند گرم بر سانتی‌متر مکعب است؟

- (۱) ۱
(۲) ۲/۵
(۳) ۱/۲۵
(۴) ۱/۵

۸۰- درون یک قطعه طلا با جرم ۱۹۹/۵ گرم، حفره‌ای وجود دارد. این قطعه را در یک استوانه مدرج انداخته‌ایم و وضعیت آب به صورت نشان داده شده است.

اگر چگالی طلا $\frac{19000}{m^3} kg$ باشد، حجم حفره خالی چند سانتی‌متر مکعب است؟

- (۱) ۰/۷۵
(۲) ۱/۵
(۳) ۲/۵
(۴) ۳/۴

۸۱- شعاع ظاهری یک کره فلزی ۵ سانتی‌متر و جرم آن ۱۰۸۰ گرم و چگالی آن $\frac{2}{7} \frac{gr}{cm^3}$ است. درون این کره یک حفره وجود دارد. حجم این حفره چند درصد حجم کره را تشکیل می‌دهد؟ ($\pi \approx 3$)

- (۱) ۱۰ (۲) ۱۵ (۳) ۲۰ (۴) ۲۵

۸۲- طول هر ضلع یک مکعب فلزی ۱۰ cm و جرم آن ۶ kg است. اگر چگالی فلز $\frac{8}{cm^3} \frac{gr}{cm^3}$ باشد، مکعب:

- (۱) توپُر و حجم آن 750 cm^3 است.
(۲) توپُر و حجم آن 1000 cm^3 است.
(۳) حفره خالی دارد و حجم حفره 750 cm^3 است.
(۴) حفره خالی دارد و حجم حفره 250 cm^3 است.

۸۳- گلوله‌ای فلزی به جرم ۵۰۰ gr و چگالی $\frac{4}{cm^3} \frac{gr}{cm^3}$ را در ظرفی پر از الکل به چگالی $\frac{0.8}{cm^3} \frac{gr}{cm^3}$ وارد می‌کنیم. اگر الکل از ظرف بیرون بریزد، گلوله فلزی.....

- (۱) توپُر است.
(۲) تو خالی است و حجم فضای خالی آن 25 cm^3 است.
(۳) تو خالی است و حجم فضای خالی آن 50 cm^3 است.
(۴) تو خالی است و حجم فضای خالی آن 75 cm^3 است.

۸۴- جرم یک مکعب فلزی تو خالی به ضلع ۲۰ cm برابر ۶۰ kg است و چگالی فلز مورد استفاده در آن برابر $\frac{8}{cm^3} \frac{gr}{cm^3}$ می‌باشد. اگر بخواهیم حفره داخل این مکعب

را با یک پلاستیک مخصوص با چگالی $\frac{2000}{m^3} \frac{kg}{m^3}$ پر کنیم، چند کیلوگرم از این پلاستیک نیاز داریم؟

- (۱) ۱ (۲) ۰/۱ (۳) ۵ (۴) ۰/۵

۸۵- مطابق شکل زیر، درون یک ظرف استوانه‌ای شکل با سطح مقطع 60 cm^2 ، الکل ریخته شده است. یک گوی آهنی با چگالی $\frac{8}{cm^3} \frac{gr}{cm^3}$ و جرم ۲ kg را که

دارای حفره‌ای بسته است، داخل ظرف می‌اندازیم و الکل از ظرف بیرون می‌ریزد. حجم حفره موجود در داخل گوی آهنی، چند دسی‌متر مکعب است؟

$$\left(\rho_{\text{الکل}} = \frac{0.8}{cm^3} \frac{gr}{cm^3} \right)$$

- (۱) ۰/۰۷ (۲) ۷۰ (۳) ۰/۰۹ (۴) ۹۰

از اینجا به بعد می‌توانیم بر سر سراف سوالای یگانی مخلوط و کلی سوال متنوع ارزش ببینیم ...

۸۶- مخلوطی از نوع ۲ نوع مایع با چگالی‌های ρ_1 و ρ_2 درست شده است. اگر $\frac{1}{3}$ حجم آن از مایعی با چگالی ρ_1 بوده و $\frac{2}{3}$ باقی‌مانده از مایعی با چگالی ρ_2 باشد،

چگالی مخلوط برابر با کدام است؟

$$(1) \frac{2\rho_1\rho_2}{\rho_2+2\rho_1} \quad (2) \frac{\rho_2+2\rho_1}{3} \quad (3) \frac{\rho_1+2\rho_2}{3} \quad (4) \frac{3\rho_1\rho_2}{\rho_1+2\rho_2}$$

۸۷- مخلوطی از نوع ۲ نوع مایع با چگالی‌های ρ_1 و ρ_2 درست شده است. اگر $\frac{1}{3}$ جرم آن از مایعی با چگالی ρ_1 بوده و $\frac{2}{3}$ جرم باقیمانده از مایعی با چگالی ρ_2 باشد،

چگالی مخلوط برابر با کدام است؟ (از تغییر حجم مخلوط در اثر اختلاط صرف نظر شود.)

$$(1) \frac{\rho_1+2\rho_2}{3} \quad (2) \frac{\rho_2+2\rho_1}{3} \quad (3) \frac{3\rho_1\rho_2}{\rho_2+2\rho_1} \quad (4) \frac{3\rho_1\rho_2}{\rho_1+2\rho_2}$$

۸۸ - چگالی مخلوط دو مایع A و B با حجم‌های اولیه V_A و V_B و جرم‌های m_A و m_B ، برابر $۰/۷۵$ گرم بر سانتی‌متر مکعب است. اگر چگالی مایع A برابر

$\frac{gr}{Lit}$ ۶۰۰ و چگالی مایع B برابر $\frac{gr}{Lit}$ ۸۰۰ باشد، m_A چند برابر m_B است؟

- (۱) ۳ (۲) ۴ (۳) $\frac{۱}{۳}$ (۴) $\frac{۱}{۴}$

۸۹ - درون یک لیتر آب، چند سانتی‌متر مکعب الکل بریزیم تا چگالی مخلوط، ۱۰ درصد بیش‌تر از چگالی الکل شود؟ (چگالی آب و الکل به ترتیب $۱gr/cm^3$ و

$۰/۸gr/cm^3$ است.)

- (۱) ۸۰۰ (۲) ۱۲۰۰ (۳) ۱۵۰۰ (۴) ۱۸۰۰

سؤال بعدی از تستای فوبیه که دست بعضی طلا فروشای ناقلا رو، رو می‌کنه ...

۹۰ - جواهر فروشی در ساختن یک قطعه جواهر به جای طلای خالص، مقداری نقره نیز به‌کار برده است. اگر حجم قطعه ساخته‌شده ۵ سانتی‌متر مکعب و چگالی

آن $\frac{gr}{cm^3}$ $۱۳/۶$ باشد، جرم نقره به‌کار رفته، چند گرم است؟ (چگالی نقره و طلا به ترتیب $\frac{gr}{cm^3}$ ۱۰ و $\frac{gr}{cm^3}$ ۱۹ فرض شود.)

- (۱) ۸ (۲) ۳۰ (۳) ۳۴ (۴) ۳۸

۹۱ - $۴۰۰gr$ از مایع A با چگالی $\frac{gr}{cm^3}$ ۲ را با $۳/۲kg$ از مایع B با چگالی $\frac{kg}{m^3}$ ۴۰۰۰ مخلوط می‌کنیم. برای پر کردن یک ظرف استوانه‌ای شکل به ارتفاع $۲۰cm$ و

شعاع سطح مقطع $۱cm$ به چند گرم از این مخلوط نیاز داریم؟ ($\pi \approx ۳$)

- (۱) $۱۸/۲$ (۲) ۱۸۲ (۳) $۲۱/۶$ (۴) ۲۱۶

۹۲ - اگر $۸۰cm^3$ از مایع A به چگالی $\frac{gr}{cm^3}$ ۱ را با $۲۰cm^3$ از مایع B مخلوط کنیم، چگالی مخلوط حاصل $\frac{gr}{cm^3}$ $۱/۴$ می‌شود. اگر جرم‌های یکسان از این دو

مایع را با یکدیگر مخلوط کنیم، چگالی مخلوط حاصل چند گرم بر سانتی‌متر مکعب می‌شود؟

- (۱) $۱/۴$ (۲) $۱/۵$ (۳) ۲ (۴) $۱/۲$

تست بعدی واقعاً زیباست و به یورانی با ریاضی ترکیب شده، فوب روش فکر کنید ...

۹۳ - دو مایع با چگالی‌های ρ_1 و ρ_2 در اختیار داریم. اگر حجم‌های مساوی از این دو مایع را با یکدیگر مخلوط کنیم، چگالی مخلوط $\frac{gr}{cm^3}$ ۵ می‌شود و اگر جرم‌های

مساوی از این دو مایع را با یکدیگر مخلوط کنیم، چگالی مخلوط برحسب گرم بر سانتی‌متر مکعب برابر ρ' می‌شود. کدام گزینه در مورد ρ' الزاماً درست است؟

- (۱) $۱ \leq \rho' \leq ۶$ (۲) $\rho' \geq ۵$ (۳) $\rho' \leq ۵$ (۴) $۲/۵ \leq \rho' \leq ۷/۵$

۹۴ - یک آهنگر از ترکیب دو فلز A و B با چگالی‌های $\frac{gr}{cm^3}$ ۱۲ و $\frac{gr}{cm^3}$ ۸ ، آلیاژی می‌سازد که $\frac{۳}{۴}$ حجم آن از فلز B ساخته شده است. سپس توسط

$۴/۵kg$ از این آلیاژ، مکعبی توخالی به ضلع $۱۰cm$ می‌سازد. حجم حفره موجود در داخل این مکعب، چند سانتی‌متر مکعب است؟

- (۱) ۴۵۰ (۲) ۵۰۰ (۳) ۹۰۰ (۴) ۶۵۰

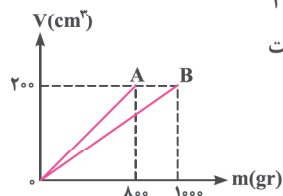
۹۵ - ۱۲۰ گرم از ماده A با چگالی $\frac{gr}{cm^3}$ ۴ را با $۲۰cm^3$ از ماده B با چگالی $\frac{gr}{Lit}$ ۲۰۰۰ مخلوط می‌کنیم. اگر چگالی مخلوط حاصل $\frac{gr}{cm^3}$ ۴ باشد، حجم این

مخلوط در هنگام اختلاط، چند درصد کاهش یافته است؟

- (۱) ۱۰ (۲) ۱۵ (۳) ۲۰ (۴) ۲۵

۹۶ - در شکل مقابل، نمودار حجم برحسب جرم، برای دو فلز A و B نشان داده شده است. اگر از این دو فلز آلیاژی با چگالی $۴/۶$ گرم بر سانتی‌متر مکعب بسازیم، چند درصد حجم این آلیاژ از فلز A تشکیل شده است؟ (از تغییر حجم در هنگام ساخت

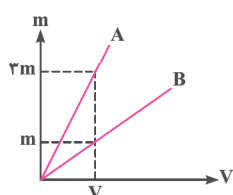
آلیاژ صرف‌نظر شود.)

- (۱) ۳۰ (۲) ۴۰ (۳) ۶۰ (۴) ۷۰

۹۷ - نمودار جرم برحسب حجم برای دو ماده A و B مطابق شکل است. اگر حجم‌های مساوی از این دو ماده را با یکدیگر مخلوط

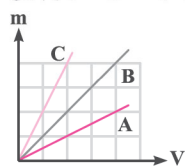
کنیم، چگالی مخلوط به‌دست آمده، چند برابر چگالی ماده B است؟

- (۱) $\frac{۱}{۲}$ (۲) ۲ (۳) $\frac{۱}{۳}$ (۴) ۳

۹۸- نمودار جرم بر حسب حجم برای سه ماده مطابق شکل است. اگر ماده B، از مخلوط کردن دو ماده A و C به دست آمده باشد، تقریباً چند درصد جرم این

مخلوط را ماده A تشکیل داده است؟

- (۱) ۴۰
(۲) ۶۰
(۳) ۳۳
(۴) ۶۶

۹۹- سه مایع با چگالی های $\rho_1 = 1 \frac{gr}{cm^3}$ ، $\rho_2 = 3 \frac{gr}{cm^3}$ و $\rho_3 = 6 \frac{gr}{cm^3}$ را با یکدیگر مخلوط می‌کنیم. اگر جرم مایع (۱)، برابر جرم مایع (۲) و حجم مایع

(۲)، برابر حجم مایع (۳) باشد، چگالی مخلوط چند گرم بر لیتر می‌شود؟ (از تغییر حجم در هنگام اختلاط صرف نظر شود).

- (۱) ۳۲۰۰
(۲) ۲۴۰۰
(۳) ۲/۴
(۴) ۳/۲

۱۰۰- چگالی مایع های A، B و C به ترتیب ρ_A ، ρ_B و ρ_C است. ابتدا حجم برابر از A و B را مخلوط می‌کنیم و سپس به مایع به دست آمده، هم جرم با آن از

مایع C اضافه می‌کنیم. چگالی مخلوط به دست آمده کدام است؟

$$(1) \frac{\rho_A \rho_B \rho_C}{\rho_A \rho_B + \rho_A \rho_C + \rho_B \rho_C}$$

$$(2) \frac{\rho_A + \rho_B + \rho_C}{3}$$

$$(3) \frac{2\rho_A \rho_B + \rho_B \rho_C + \rho_A \rho_C}{2(\rho_A + \rho_B)}$$

$$(4) \frac{2\rho_C(\rho_A + \rho_B)}{\rho_A + \rho_B + 2\rho_C}$$

تو سه تا سوال آخر هم روی یه ایده جدید و باحال کار کردیم که احتمال طرح شدن داره ...

۱۰۱- در مخلوطی از آب و یخ، مقداری یخ ذوب می‌شود و حجم مخلوط $5 cm^3$ کاهش می‌یابد. جرم یخ ذوب شده چند گرم است؟ ($\rho_{\text{یخ}} = 0.9 \frac{gr}{cm^3}$ ، $\rho_{\text{آب}} = 1 \frac{gr}{cm^3}$)

- (۱) ۴/۵
(۲) ۵
(۳) ۴۵
(۴) ۵۰

۱۰۲- در مخلوطی از آب و یخ، مقداری از یخ ذوب می‌شود و حجم مخلوط $30 cm^3$ تغییر می‌کند. جرم نهایی آب بر حسب گرم کدام گزینه می‌تواند باشد؟

$$(\rho_{\text{آب}} = 1 \frac{gr}{cm^3}, \rho_{\text{یخ}} = 0.9 \frac{gr}{cm^3})$$

- (۱) ۲۰۰
(۲) ۲۴۰
(۳) ۲۶۰
(۴) ۳۰۰

۱۰۳- درون ظرفی m گرم آب صفر درجهٔ سلسیوس وجود دارد. این ظرف را در یک یخ‌ساز قرار می‌دهیم تا ۹۰ درصد جرم آب موجود در ظرف یخ بزند. در این

$$\text{حالت مجموع حجم آب و یخ چند درصد افزایش می‌یابد؟ } (\rho_{\text{یخ}} = 0.9 \frac{gr}{cm^3}, \rho_{\text{آب}} = 1 \frac{gr}{cm^3})$$

- (۱) ۱
(۲) ۰/۹
(۳) ۱۰
(۴) ۹

یادداشت:

فصل ۱ فیزیک و اندازه‌گیری

۱-۵- برای پاسخ دادن به این سؤال به نکات زیر توجه کنید:

۱- در حرکت برگ درخت و چتر باز، به دلیل سطح مقطع نسبتاً قابل توجه، نیروی مقاومت هوا تأثیرگذار است و نمی‌توان آن را نادیده گرفت.

۷- در حرکت شناگر در آب، به دلیل چگالی زیاد آب، مقاومت شاره قابل توجه است و باید حتماً در نظر گرفته شود.

۳- در حرکت توپ بسکتبال، نیروی مقاومت هوا اثری جزئی دارد و می‌توان از آن صرف‌نظر کرد.

۶-۲- در مدل‌سازی یک پدیده می‌توانیم اثرهای جزئی را نادیده بگیریم. در مدل‌سازی حرکت هواپیما وجود ناهم‌واری‌هایی که به دلیل وجود پنجره‌ها در سطح هواپیما ایجاد شده‌اند تأثیر زیادی روی حرکت هواپیما ندارند و به عنوان یک اثر جزئی می‌توانیم در مدل‌سازی حرکت هواپیما از آن‌ها چشم‌پوشی کنیم. دقت شود که با توجه به ابعاد بزرگ هواپیما، مقاومت هوا بر روی حرکت آن تأثیر بسیار مهمی دارد و قابل صرف نظر کردن نمی‌باشد.

۷-۲- با توجه به نوع حرکت برگ درخت هنگام سقوط به طرف زمین، گزینه (۲) درست است.

مواستون باشه

در هنگام سقوط برگ، دو نیروی وزن و مقاومت هوا به آن وارد می‌شوند که جهت نیروی وزن به سمت پایین و جهت نیروی مقاومت هوا، در خلاف جهت حرکت برگ، یعنی به سمت بالا است. با توجه به آن که برگ با شتاب به سمت پایین می‌آید، نیروی وزن وارد بر آن از نیروی مقاومت هوا بزرگ‌تر است و می‌توانیم حرکت برگ را به شکل مقابل مدل‌سازی کنیم (طول هر یک از بردارها متناسب با بزرگی آن رسم شده است).

نیروی وزن

۸-۴- در مدل‌سازی‌های فیزیکی برای سادگی بررسی پدیده‌های مختلف،

اثرهای جزئی نادیده گرفته می‌شوند و فقط اثرهای اصلی مورد بررسی قرار می‌گیرند. به عنوان مثال در بررسی نور لیزر می‌توانیم از واگرایی جزئی پرتوها صرف‌نظر کنیم و آن‌ها را موازی در نظر بگیریم. همچنین با وجود آن که منبع نور لیزر در واقع گسترده است، به دلیل کوچکی می‌توانیم آن را منبع نور نقطه‌ای فرض کنیم. مطابق توضیحات داده‌شده، هر سه عبارت صحیح هستند.

۱-۳- فیزیک علمی تجربی است. همچنین مدل‌ها و نظریه‌ها و قانون‌های فیزیک در طول زمان همواره معتبر نیستند و ممکن است دست‌خوش تغییر شوند. به بیان دیگر، همیشه این امکان وجود دارد که نتایج آزمایش‌های جدید، منجر به بازنگری مدل یا نظریه‌ای شود. بنابراین گزاره‌های (ب) و (ت) نادرست هستند. سایر گزاره‌ها با توجه به متن کتاب درسی، صحیح هستند.

۲-۳- آزمایش و مشاهده در فیزیک، اهمیت زیادی دارد. اما آنچه بیش از همه در پیشبرد و تکامل علم فیزیک نقش ایفا کرده و می‌کند، تفکر نقادانه و اندیشه‌ورزی فعال فیزیک‌دانان نسبت به پدیده‌هایی است که با آن‌ها مواجه می‌شوند. از طرفی ویژگی آزمون‌پذیری و اصلاح نظریه‌های فیزیکی، نقطه قوت دانش فیزیک است و نقش مهمی در فرایند پیشرفت دانش و تکامل شناخت ما از جهان پیرامون داشته است.

۳-۴-

مواستون باشه

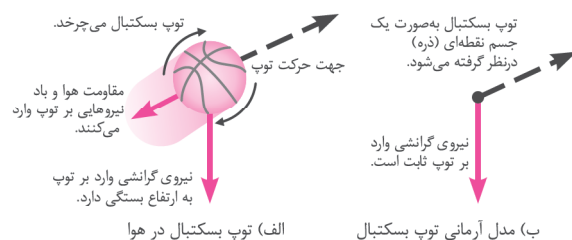
نام مدل‌های اتمی مطرح شده در ابتدای فیزیک دهم به همراه نام دانشمندان مربوطه به ترتیب روند تکامل به صورت زیر است:

- ۱- مدل توپ بیلیارد (دالتون)
- ۲- مدل کیک کشمش (تامسون)
- ۳- مدل هسته‌ای (رادرفورد)
- ۴- مدل سیاره‌ای (بور)
- ۵- مدل ابر الکترونی (شرودینگر)

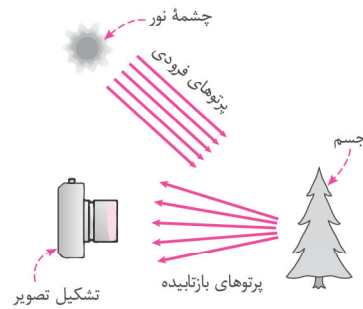
تصاویر ۱)، ۲) و ۳) به ترتیب از راست به چپ مربوط به مدل کیک کشمش تامسون، مدل سیاره‌ای بور و مدل هسته‌ای رادرفورد است.

همان‌طور که می‌دانید، مدل سیاره‌ای بور (تصویر ۲) بعد از مدل هسته‌ای رادرفورد (تصویر ۳) مطرح شده است. بنابراین فقط عبارت (ت) درست است.

۴-۲- به طور کلی در هنگام مدل‌سازی یک پدیده فیزیکی، باید اثرهای جزئی‌تر را نادیده بگیریم و فقط اثرهای مهم و تعیین‌کننده را لحاظ کنیم. اگر وارد شدن نیروی گرانش به توپ را در نظر بگیریم، مدل مورد نظر پیش‌بینی می‌کند که در پرتاب توپ به سمت بالا، توپ بدون توقف در یک خط مستقیم به سمت بالا حرکت می‌کند که با واقعیت سازگار نیست. برای درک بهتر به تصویر زیر توجه کنید.

۹-۱ در مدل سازی خورشید، پرتوهای آن به شکل موازی در نظر گرفته می شود.

۱۰-۴

مواستون باشه

طول (متر یا m)، جرم (کیلوگرم یا kg)، زمان (ثانیه یا s)، دما (کلوین یا K)، مقدار ماده (مول یا mol)، جریان الکتریکی (آمپر یا A) و شدت روشنایی (کندلا یا cd) کمیت های اصلی به همراه یکاهای اصلی مربوط به آن ها می باشند.

کمیت های انرژی جنبشی، شار مغناطیسی و فشار که در گزینه (۴) مطرح شده اند، همگی از کمیت های فرعی و نرده ای محسوب می شوند. دقت کنید که جرم از کمیت های اصلی و نیرو، میدان مغناطیسی و شتاب از کمیت های برداری هستند. بنابراین گزینه های (۱)، (۲) و (۳) نادرست هستند.

مواستون باشه

یکای فرعی نیرو بر حسب یکاهای اصلی به صورت زیر بیان می شود:

$$F = ma \Rightarrow 1N \equiv 1 \frac{kg \cdot m}{s^2} \Rightarrow 1N \equiv 1 \frac{kg \cdot m}{s^2}$$

۱۱-۲ یکاهای کیلوگرم، آمپر و مول به ترتیب مربوط به یکاهای جرم، شدت جریان الکتریکی و مقدار ماده است که همگی از کمیت های اصلی می باشند. ۱۲-۱ در میان کمیت های داده شده، کمیت های طول، شدت جریان الکتریکی، دما، زمان، شدت روشنایی، مقدار ماده و جرم، کمیت های اصلی هستند و سایر کمیت ها فرعی می باشند.

هم چنین در بین کمیت های داده شده، کمیت های نیرو، سرعت و شتاب برداری هستند و سایر کمیت های نرده ای می باشند.

با توجه به توضیحات فوق، ستون B کم ترین تعداد کمیت های برداری را دارد و ستون D، بیشترین تعداد کمیت های فرعی را دارد.

۱۳-۱ اصلی، فرعی، نرده ای و برداری بودن تک تک کمیت های مطرح شده در این سؤال را در جدول زیر بررسی می کنیم:

نام کمیت	اصلی یا فرعی	نرده ای یا برداری
انرژی خازن	فرعی	نرده ای
میدان الکتریکی	فرعی	برداري
کار	فرعی	نرده ای
انرژی پتانسیل کشسانی	فرعی	نرده ای
بار الکتریکی	فرعی	نرده ای
جرم	اصلی	نرده ای

بنابراین گزینه (۱) صحیح است.

۱۴-۳ فشار کمیتی نرده ای، سرعت کمیتی برداری و بار الکتریکی کمیتی فرعی است. بنابراین عبارت های (ب)، (پ) و (ت) نادرست هستند. دقت شود که جابه جایی یک کمیت برداری و مسافت طی شده توسط یک متحرک یک کمیت نرده ای می باشد و یکای هر دو متر است.

۱۵-۲ شدت روشنایی کمیتی اصلی و کار کمیتی نرده ای است، بنابراین گزاره های (ب) و (پ) نادرست و گزاره های (الف) و (ت) صحیح هستند.

۱۶-۱ اصلی و فرعی بودن و نرده ای و برداری بودن تمام کمیت های مطرح شده را بررسی می کنیم (دقت کنید که با تعدادی از این کمیت ها در فیزیک یازدهم و دوازدهم آشنا می شوید):

نام کمیت	اصلی یا فرعی	نرده ای یا برداری
بسامد	فرعی	نرده ای
میدان الکتریکی و مغناطیسی	فرعی	برداري
تکانه	فرعی	برداري
توان	فرعی	نرده ای
فشار	فرعی	نرده ای
نیرو	فرعی	برداري
شار مغناطیسی	فرعی	نرده ای
ضریب القاوری سیملوله	فرعی	نرده ای
انرژی ریدبرگ	فرعی	نرده ای
طول موج	اصلی	نرده ای
اختلاف پتانسیل الکتریکی	فرعی	نرده ای
انرژی بستگی هسته	فرعی	نرده ای
ولتاژ	فرعی	نرده ای
ظرفیت خازن	فرعی	نرده ای

۱۷-۲ با توجه به رابطه $K = \frac{1}{2}mv^2$ ، می توان نوشت:

$$K = \frac{1}{2}mv^2 \Rightarrow J \equiv kg \cdot \left(\frac{m}{s}\right)^2 \Rightarrow J \equiv kg \cdot \frac{m^2}{s^2}$$

۱۸-۲

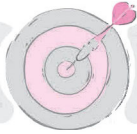
مواستون باشه منظور از یکای فرعی یک کمیت فرعی، یکای آن بر حسب کمیت های اصلی است. برای پاسخ دادن به این سبک از سؤالات، ابتدا باید یکی از روابطی را که کمیت مورد نظر در آن قرار دارد، انتخاب کنید و سعی کنید یکای کمیت مورد نظر را بر حسب یکاهای اصلی بنویسید.

$$\text{رابطه (۱): } Q = mc\Delta\theta \Rightarrow c = \frac{Q}{m\Delta\theta} \Rightarrow \text{یکای گرمای ویژه} \equiv \frac{J}{kg \cdot K}$$

یکاهای kg و K یکای اصلی هستند. در ادامه می خواهیم به کمک رابطه انرژی جنبشی، یکای (J) را که فرعی است بر حسب یکاهای اصلی بنویسیم.

$$\text{رابطه (۲): } K = \frac{1}{2}mv^2 \Rightarrow \text{یکای انرژی (J)} \equiv kg \cdot \left(\frac{m}{s}\right)^2$$

$$\xrightarrow{\text{روابط (۱) و (۲)}} \text{یکای گرمای ویژه} \equiv \frac{kg \cdot \left(\frac{m}{s}\right)^2}{kg \cdot K} = \frac{m^2}{s^2 \cdot K}$$

$$f = \frac{1}{T} \Rightarrow \text{یکای بسامد} \equiv \frac{1}{s}$$

$$\begin{cases} U = RI^2 t \Rightarrow R = \frac{U}{I^2 t} \Rightarrow \text{یکای مقاومت الکتریکی} \equiv \frac{J}{A^2 \cdot s} \\ K = \frac{1}{2} mv^2 \Rightarrow J \equiv \text{kg} \cdot \left(\frac{m}{s}\right)^2 \end{cases} \quad (۴)$$

$$\Rightarrow \text{یکای مقاومت الکتریکی} \equiv \frac{\text{kg} \cdot m^2}{A^2 \cdot s^3}$$

(بررسی گزینه‌ها) - ۲۳ - ۳

$$۱) [\text{فشار} \times \text{جابه‌جایی}] = \frac{m \times \frac{\text{kg}}{m \cdot s^2}}{\text{kg} \cdot \frac{m^2}{s^2}} = \frac{1}{m^2} \quad (*)$$

$$۲) [\text{انرژی} \times \text{نیرو}] = \frac{\text{kg} \cdot \frac{m}{s^2} \times J}{\frac{m}{s^2} \times \frac{J}{s}} = \text{kg} \cdot s \quad (*)$$

$$۳) [\text{ضریب انبساط طولی} \times \text{انرژی}] = \frac{J \cdot \frac{1}{K}}{J} = \text{kg} \quad (\checkmark)$$

kg یکای جرم است که یک کمیت اصلی است.

$$۴) [\text{نیرو} \times \text{تکانه}] = \frac{\text{kg} \cdot \frac{m}{s} \times \text{kg} \cdot \frac{m}{s^2}}{\frac{m}{s} \times \frac{m}{s^2}} = \text{kg}^2 \quad (*)$$

۲۴ - هنگامی که چند پارامتر فیزیکی با یکدیگر جمع می‌شوند، یکای همه آن‌ها با یکدیگر یکسان است. بنابراین در رابطه فرضی مطرح شده یکای عبارت‌های BC ، A و DCE یکسان است و داریم:

$$[A] = [BC] \Rightarrow N = m[C] \Rightarrow [C] = \frac{N}{m} \quad \text{رابطه (۱):}$$

$$[A] = \left[\frac{D}{A}\right] \Rightarrow N = \frac{[D]}{N} \Rightarrow [D] = N^2 \quad \text{رابطه (۲):}$$

$$[A] = [DCE] \xrightarrow{\text{روابط (۱) و (۲)}} N = N^2 \cdot \frac{N}{m} \cdot [E] \Rightarrow [E] = \frac{m}{N^2} \quad \text{رابطه (۳):}$$

با توجه به اینکه در صورت سؤال یکای کمیت E برحسب یکاهای اصلی خواسته شده است، به صورت زیر عمل می‌کنیم:

$$F = ma \Rightarrow N = \text{kg} \frac{m}{s^2} \quad \text{رابطه (۴):}$$

$$\xrightarrow{\text{روابط (۳) و (۴)}} [E] = \frac{m}{(\text{kg} \cdot \frac{m}{s^2})^2} = \frac{s^4}{\text{kg}^2 \cdot m}$$

۲۵ - با توجه به یکسان بودن یکاها در تساوی زیر داریم:

$$a = \alpha x^r + \frac{\beta}{x} \xrightarrow{[a] = \frac{m}{s^2}} [\alpha x^r] \equiv \frac{m}{s^2}$$

$$\Rightarrow [\alpha] \cdot m^r = \frac{m}{s^2} \Rightarrow [\alpha] = m^{-r} \cdot s^{-2}$$

۱۹ - ابتدا باید رابطه‌ای را انتخاب کنیم که در آن ضریب القاوری سیم‌لوله وجود داشته باشد. در رابطه $U = \frac{1}{\mu} LI^2$ از فیزیک یازدهم، این ضریب به چشم می‌خورد، بنابراین داریم:

$$\text{رابطه (۱):} \quad U = \frac{1}{\mu} LI^2 \Rightarrow L = \frac{2U}{I^2} \Rightarrow L \text{ یکای} \equiv \frac{J}{A^2}$$

در ادامه یکای ژول را به کمک رابطه $K = \frac{1}{2} mv^2$ ، برحسب یکاهای اصلی می‌نویسیم:

$$\text{رابطه (۲):} \quad K = \frac{1}{2} mv^2 \Rightarrow J \equiv \text{kg} \cdot \frac{m^2}{s^2}$$

$$\xrightarrow{\text{روابط (۱) و (۲)}} L \text{ یکای} \equiv \frac{\text{kg} \cdot \frac{m^2}{s^2}}{A^2} = \frac{\text{kg} \cdot m^2}{A^2 \cdot s^2}$$

۲۰ - ابتدا یکای میدان مغناطیسی (تسلا) را برحسب یکاهای اصلی می‌نویسیم:

$$F = BIL \sin \alpha \Rightarrow N \equiv T \cdot A \cdot m$$

از طرفی طبق رابطه $F = ma$ ، یکای نیوتون (N) معادل $\text{kg} \cdot m/s^2$ است، پس می‌توان نوشت:

$$\text{kg} \cdot m/s^2 \equiv T \cdot A \cdot m \Rightarrow T \equiv \frac{\text{kg}}{A \cdot s^2}$$

بنابراین یکای فرعی کمیت میدان مغناطیسی برابر $\text{kg} / A \cdot s^2$ است و گزینه (۱) صحیح است. برای تمرین یکای سایر کمیت‌ها را برحسب یکاهای اصلی به دست آورید.

۲۱ - در این سؤال ترکیبی با فصل مغناطیس، با توجه به رابطه $\Phi = A \cdot B \cdot \cos \theta$ داریم:

$$Wb \equiv m^2 \cdot T \xrightarrow{T = \frac{N}{A \cdot m}} Wb \equiv m^2 \times \frac{N}{A \cdot m} = \frac{N \cdot m}{A}$$

$$\left(\frac{Wb \cdot C^2}{A \cdot N \cdot m^3}\right)^{-\frac{1}{2}} = \left(\frac{N \cdot m}{A \cdot N \cdot m^3} C^2\right)^{-\frac{1}{2}} = \left(\frac{C^2}{A^2 \cdot m^2}\right)^{-\frac{1}{2}} = \frac{A \cdot m}{C}$$

$$\xrightarrow{A = \frac{C}{s}} \frac{A \cdot m}{C} = \frac{\frac{C}{s} \cdot m}{C} = \frac{m}{s}$$

یکای مشخص شده مربوط به سرعت است.

۲۲ - یکای تک‌تک کمیت‌های مطرح شده در این سؤال را به صورت زیر برحسب یکاهای اصلی به دست می‌آوریم:

(بررسی گزینه‌ها)

$$\begin{cases} U = \frac{1}{\mu} \frac{Q^2}{C} \Rightarrow C = \frac{1}{\mu} \frac{Q^2}{U} \Rightarrow \text{یکای ظرفیت خازن} \equiv \frac{C^2}{J} \\ K = \frac{1}{2} mv^2 \Rightarrow J \equiv \text{kg} \cdot \left(\frac{m}{s}\right)^2 \\ q = It \Rightarrow C \equiv A \cdot s \end{cases} \quad (۱)$$

$$\Rightarrow \text{یکای ظرفیت خازن} \equiv \frac{A^2 \cdot s^2}{\text{kg} \cdot \frac{m^2}{s^2}} = \frac{A^2 \cdot s^4}{\text{kg} \cdot m^2}$$

$$\frac{1}{\lambda} = R \left(\frac{1}{n^2} - \frac{1}{n'^2} \right) \Rightarrow \text{یکای ثابت ریذبرگ} \equiv \frac{1}{m} \quad (۲)$$

۳۳- ۱- **گام اول:** تندی حرکت نفت کش را بر حسب متر بر ثانیه به دست می آوریم:

$$v = \frac{\Delta x}{\Delta t} = \frac{360 \times 10^3 \text{ m}}{10 \times 3600 \text{ s}} = 10 \frac{\text{m}}{\text{s}}$$

گام دوم: ۲۰ گره دریایی معادل $10 \frac{\text{m}}{\text{s}}$ است، بنابراین داریم:

$$\text{هر گره دریایی} = \frac{10}{20} = 0.5 \frac{\text{m}}{\text{s}}$$

$$V = 2600000000 = 2.6 \times 10^{10} \text{ Lit}$$

۳۵- ۴- کافی است مقدار بار الکتریکی را به صورت حاصل ضرب عددی بین ۱ تا ۱۰ در توانی از ۱۰ بنویسیم.

$$q = 160 \times 10^{-10} \mu\text{C} = 160 \times 10^{-10} \times 10^{-6} \text{ C} = 1.6 \times 10^{-14} \text{ C}$$

عددی بین ۱ تا ۱۰

۳۶- ۴- ابتدا مساحت جانبی کره زمین را بر حسب متر مربع به دست می آوریم:

$$A = 4\pi r^2 = 4(3)(6400 \times 10^3)^2 = 49152 \times 10^{10} \text{ m}^2$$

همان طور که می دانید، هر هکتار معادل ۱۰ هزار متر مربع است، بنابراین داریم:

$$A = \frac{49152 \times 10^{10}}{10000} = 49152 \times 10^6 = 4.9152 \times 10^{10} \text{ هکتار}$$

۳۷- ۴- ابتدا حجم آب استخر را بر حسب لیتر به دست می آوریم:

$$V = 2.5 \times 42 \times 200 = 21000 \text{ m}^3 = 21 \times 10^6 \text{ Lit}$$

همان طور که می دانید، آهنگ جریان آب برابر مقدار آب شارش یافته در واحد زمان است، بنابراین داریم:

$$\text{آهنگ جریان} = \frac{V}{t} \Rightarrow 700 = \frac{21 \times 10^6}{t}$$

$$\Rightarrow t = 3 \times 10^4 \text{ min} = \frac{3 \times 10^4}{60} \text{ h} = 500 \text{ h}$$

۳۸- ۱- شیر A به تنهایی در هر ساعت، $\frac{1}{8}$ از حجم مخزن و شیر B به

تنهایی در هر ساعت، $\frac{1}{5}$ از حجم مخزن را تخلیه می کنند و شیر C هم به

تنهایی در هر ساعت $\frac{1}{4}$ از حجم مخزن را پر می کند. پس در هر ساعت، داریم:

$$\frac{1}{4} - \frac{1}{5} - \frac{1}{8} = \frac{10 - 8 - 5}{40} = -\frac{3}{40}$$

پس اگر هر سه شیر با هم باز باشند، در هر ساعت، $\frac{3}{40}$ از حجم آب مخزن تخلیه می شود.

$$\text{آهنگ تخلیه آب} = \frac{3}{40} V \frac{\text{m}^3}{\text{h}}$$

$$\frac{V = 22 \times 10^9 \text{ cm}^3 = 22000 \text{ m}^3}{1 \text{ h} = 60 \text{ min}} \rightarrow \text{آهنگ تخلیه آب} = \frac{3}{40} \times \frac{22000}{60} = 40 \frac{\text{m}^3}{\text{min}}$$

۳۹- ۲- ابتدا تعداد نفراتی را که در مدت زمان مورد نظر از یک در سالن خارج می شوند، به دست می آوریم:

$$400 = \text{تعداد نفرات} \Rightarrow 20 = \frac{\text{تعداد نفرات}}{20} \Rightarrow \text{آهنگ خروج} = \frac{\text{تعداد نفرات}}{\text{زمان}}$$

به عبارت دیگر در مدت بیست دقیقه از هر در سالن ۴۰۰ نفر خارج شده اند. با توجه به اینکه این سالن ۴ در خروجی داشته است، تعداد کل نفرات حاضر در سالن ۱۶۰۰ نفر می شود.

$$\left[\frac{\beta^2}{x} \right] = \frac{\text{m}}{\text{s}^2} \Rightarrow \frac{[\beta^2]}{\text{m}} = \frac{\text{m}}{\text{s}^2} \Rightarrow [\beta^2] = \frac{\text{m}^2}{\text{s}^2} \Rightarrow [\beta] = \text{m.s}^{-1}$$

$$\Rightarrow \left[\frac{\beta^q}{\alpha^p} \right] = \frac{(\text{m.s}^{-1})^q}{(\text{m}^{-2}.\text{s}^{-2})^p} = \frac{\text{m}^q.\text{s}^{-q}}{\text{m}^{-2p}.\text{s}^{-2p}}$$

$$\Rightarrow \left[\frac{\beta^q}{\alpha^p} \right] = \text{m}^{q+2p} \times \text{s}^{2p-q} = \text{m}$$

$$\Rightarrow \begin{cases} 2p - q = 0 \\ q + 2p = 1 \end{cases} \Rightarrow 4p = 1 \Rightarrow p = \frac{1}{4}, q = 2p = \frac{1}{2}$$

بنابراین:

$$qp = \frac{1}{2} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{8}$$

۲۶- ۴- با توجه به توضیحات کتاب درسی، تمامی عبارت های مطرح شده در این سؤال صحیح می باشند. دقت شود که عبارت (ث)، به نوعی بر روی متغیر نبودن یکای اندازه گیری در فیزیک تأکید دارد.

۲۷- ۳- همان طور که می دانید، یکای طول برابر متر است. بنابراین فاصله استوا تا قطب شمال برابر ده میلیون متر می شود. همان طور که در شکل مقابل می بینید،

اگر فاصله AB روی کره زمین برابر ده میلیون متر (10^7 m) باشد، محیط خط استوا برابر ۴AB یا به عبارت دیگر ($4 \times 10^7 \text{ m}$) خواهد بود و داریم:

$$\text{محیط خط استوا} = 4 \times 10^7 \text{ m} = 4 \times 10^4 \text{ km}$$

۲۸- ۲- با استفاده از تبدیل واحد زنجیره ای می توان نوشت:

$$1500 \frac{\text{Lit}}{\text{min}} = (1500 \frac{\text{Lit}}{\text{min}}) \times \left(\frac{1 \text{ m}^3}{1000 \text{ Lit}} \right) \times \left(\frac{1 \text{ min}}{60 \text{ s}} \right) = 0.025 \frac{\text{m}^3}{\text{s}}$$

۲۹- ۱- برای تبدیل یکای کیلومتر بر ساعت به مایل بر دقیقه می توان به صورت زیر عمل کرد:

$$216 \frac{\text{km}}{\text{h}} = (216 \frac{\text{km}}{\text{h}}) \times \left(\frac{1 \text{ mile}}{1.6 \text{ km}} \right) \times \left(\frac{1 \text{ h}}{60 \text{ min}} \right) = 2 \frac{\text{mile}}{\text{min}}$$

۳۰- ۱- همان طور که می دانید، یکای نجومی برابر میانگین فاصله زمین تا خورشید است که تقریباً برابر $1.5 \times 10^{11} \text{ m}$ می باشد. بنابراین داریم:

$$12 \text{ Mm} = 12 \times 10^6 \text{ m} = \frac{12 \times 10^6}{1.5 \times 10^{11}} \text{ AU} = 8 \times 10^{-5} \text{ AU}$$

از طرف دیگر یک سال نوری برابر مسافتی است که نور در مدت زمان یک سال در خلأ طی می کند و داریم:

$$\Delta x = vt = 3 \times 10^8 \times 365 \times 24 \times 3600$$

$$\Rightarrow \text{یک سال نوری} = 94608 \times 10^{11} \text{ m}$$

$$\Rightarrow \text{قطر کره زمین} = \frac{12 \times 10^6}{94608 \times 10^{11}} \sim 1.3 \times 10^{-9} \text{ ly}$$

۳۱- ۴- به کمک تبدیل واحد به روش زنجیره ای داریم:

$$182 \times \frac{200 \text{ mg}}{\text{هر قیراط}} \times \frac{10^{-3} \text{ gr}}{1 \text{ mg}} \times \frac{10^{-3} \text{ kg}}{1 \text{ gr}} = 3.64 \times 10^{-2} \text{ kg}$$

۳۲- ۱- به شیوه تبدیل یکای زنجیره ای به صورت زیر عمل می کنیم:

$$10 \text{ ft} \times \frac{12 \text{ in}}{1 \text{ ft}} \times \frac{2.54 \text{ cm}}{1 \text{ in}} \times \frac{1 \text{ m}}{100 \text{ cm}} = 3.048 \text{ m}$$

۴۵) - به صورت زیر عمل می‌کنیم: $1 \text{ Tgr} = 10^{12} \text{ gr} = 10^9 \text{ kg}$

$$F = ma \Rightarrow F = Tg \times \left(\frac{\mu\text{m}}{\text{s}^2} \right) = 10^3 \text{ kg} \frac{\text{m}}{\text{s}^2} = 1 \text{ kN}$$

$\uparrow$ 10^{-6}
 $\downarrow$ 10^9 kg $\downarrow$ N

۴۶) - درستی هر یک از نامعادله‌ها را بررسی می‌کنیم:

۱) ابتدا باید $\frac{\text{km}}{\text{h}}$ به $\frac{\text{m}}{\text{s}}$ تبدیل شود. در این صورت داریم:

$$12 \frac{\text{km}}{\text{h}} = 12 \times \frac{1000 \text{ m}}{3600 \text{ s}} = \frac{12}{3} \frac{\text{m}}{\text{s}} = 4 \frac{\text{m}}{\text{s}} \Rightarrow 5/6 \frac{\text{m}}{\text{s}} > 3/33 \frac{\text{m}}{\text{s}}$$

۲) $\frac{\text{gr}}{\text{Lit}}$ را به $\frac{\text{kg}}{\text{m}^3}$ تبدیل می‌کنیم:

$$4 \frac{\text{gr}}{\text{Lit}} = 4 \frac{10^{-3} \text{ kg}}{10^{-3} \text{ m}^3} = 4 \frac{\text{kg}}{\text{m}^3} \Rightarrow 4 \frac{\text{kg}}{\text{m}^3} < 72 \frac{\text{kg}}{\text{m}^3}$$

۳) پاسکال (Pa)، یکای کمیت فشار است که معادل $\frac{\text{N}}{\text{m}^2}$ می‌باشد. برای بررسی درستی این نامعادله واحد $\frac{\text{N}}{\text{cm}^2}$ را به $\frac{\text{N}}{\text{m}^2}$ تبدیل می‌کنیم:

$$6 \frac{\text{N}}{\text{cm}^2} = \frac{6}{10^{-4}} \frac{\text{N}}{\text{m}^2} = 6 \times 10^4 \frac{\text{N}}{\text{m}^2} \Rightarrow 6 \times 10^4 \frac{\text{N}}{\text{m}^2} > 200 \frac{\text{N}}{\text{m}^2}$$

بنابراین نامعادله مطرح شده در گزینه (۳) نادرست است.

۴) ژول (J)، یکای کمیت انرژی است که معادل $\frac{\text{kg.m}^2}{\text{s}^2}$ می‌باشد. برای بررسی

درستی این نامعادله، واحد $\frac{\text{gr.cm}^2}{\text{s}^2}$ را به $\frac{\text{kg.m}^2}{\text{s}^2}$ تبدیل می‌کنیم:

$$6 \frac{\text{gr.cm}^2}{\text{s}^2} = \frac{6 \times 10^{-3} \times 10^{-4} \text{ kg.m}^2}{1 \text{ s}^2} = 6 \times 10^{-7} \frac{\text{kg.m}^2}{\text{s}^2}$$

$$\Rightarrow 1/2 \times 10^{-3} \frac{\text{kg.m}^2}{\text{s}^2} > 6 \times 10^{-7} \frac{\text{kg.m}^2}{\text{s}^2}$$

۴۷) - برای جمع یا تفریق کردن دو کمیت، باید این دو کمیت هم‌واحد باشند. بنابراین عبارت (الف) از نظر فیزیکی قابل انجام است ولی عبارت‌های (ب) و (ت) قابل انجام نمی‌باشند.

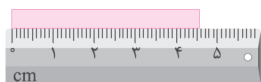
دقت شود که ضرب کردن دو کمیت با یکاهای مختلف امکان‌پذیر است، پس عبارت (پ) از نظر فیزیکی قابل انجام است.

۴۸) -

• موازنه باشد

برای وسایل درجه‌بندی شده، کمترین تقسیم‌بندی آن وسیله و برای وسایل دیجیتال، یک واحد از آخرین رقمی که خوانده می‌شود، برابر دقت اندازه‌گیری آن وسیله می‌باشد.

۴۹) - همان‌طور که می‌دانیم، دقت اندازه‌گیری در وسایل مدرج، برابر کمینه درجه‌بندی آن وسیله است. بنابراین در شکل‌های (الف) و (ب)، دقت اندازه‌گیری به ترتیب برابر ۱ cm و ۱ mm = ۰/۱ cm است.

(ب)

(الف)

۴۰) - ابتدا طول و عرض مستطیل را برحسب mm به دست می‌آوریم:

$$1 \text{ dam} = 10 \text{ m} = 10^4 \text{ mm} \Rightarrow 0/4 \text{ dam} = 0/4 \times 10^4 \text{ mm} = 4 \times 10^3 \text{ mm}$$

$$50 \text{ cm} = 500 \text{ mm}$$

در ادامه مساحت مستطیل مورد نظر را برحسب میلی‌متر مربع به دست می‌آوریم:

$$A = 4 \times 10^3 \times 500 = 2 \times 10^6 \text{ mm}^2$$

به عنوان تمرین نشان دهید که سایر گزینه‌ها نادرست می‌باشند.

۴۱) - اعداد مطرح شده در گزینه‌ها را برحسب کیلوگرم بازنویسی می‌کنیم:

$$1) 4/2 \times 10^{-3} \text{ Mgr} = 4/2 \text{ kg}$$

$$2) 6/3 \times 10^2 \text{ gr} = 0/63 \text{ kg}$$

$$3) 4/9 \times 10^{-3} \text{ Ggr} = 4/9 \times 10^3 \text{ kg} = 4900 \text{ kg}$$

$$4) 5/1 \times 10^7 \text{ mgr} = 51 \text{ kg}$$

همان‌طور که مشاهده می‌کنید، تنها عدد مطرح شده در گزینه (۳)، بیشتر از ۵۰۰ kg است و بالاتر نمی‌تواند این جرم را از روی سطح زمین بلند کند.

۴۲) - معادله مطرح شده در هر یک از گزینه‌ها را بررسی می‌کنیم:

$$1) \frac{\text{m}}{\text{s}^2} = \frac{10^3 \text{ mm}}{10^6 \text{ ms}^2} = 10^{-3} \frac{\text{mm}}{\text{ms}^2}$$

$$2) \frac{\text{mgr}}{\text{cm}^3} = \frac{10^{-6} \text{ kg}}{10^{-6} \text{ m}^3} = 1 \frac{\text{kg}}{\text{m}^3}$$

$$3) \frac{\text{C}}{\text{s}} = \frac{10^6 \mu\text{C}}{10^3 \text{ ms}} = 10^3 \frac{\mu\text{C}}{\text{ms}}$$

$$4) \frac{\text{mm}}{\text{s}} = \frac{10^{-6} \text{ km}}{10^3 \text{ ms}} = 10^{-9} \frac{\text{km}}{\text{ms}}$$

۴۳) - بررسی سمت چپ تساوی:

$$10^7 \frac{\text{NJ}}{\text{s}} = 10^4 \times \frac{10^{-9} \text{ J}}{10^{-3} \text{ s}} = 10^{-2} \frac{\text{J}}{\text{s}} \xrightarrow{J = \frac{\text{kg.m}^2}{\text{s}^2}} 10^{-2} \frac{\text{J}}{\text{s}} = 10^{-2} \frac{\text{kg.m}^2}{\text{s}^3}$$

بررسی سمت راست تساوی:

$$\frac{1 \text{ m} = 10^{-9} \text{ Gm}}{1 \text{ s} = 10^{-2} \text{ hs}} \rightarrow 10^{-2} \frac{\text{kg.m}^2}{\text{s}^3} = \frac{10^{-2} \text{ kg} \times (10^{-9} \text{ Gm})^2}{(10^{-2} \text{ hs})^3}$$

$$= \frac{10^{-2} \times 10^{-18} \text{ kg.(Gm)}^2}{10^{-6} (\text{hs})^3} = 10^{-14} \frac{\text{kg.(Gm)}^2}{\text{hs}^3}$$

بنابراین باید به جای □، مقدار 10^{-14} kg ، معادل 10^{-11} g یا $10^{-5} \mu\text{g}$ قرار گیرد.

۴۴) - ابتدا با استفاده از تعریف یکای وات، توان‌های a، b، c و c را می‌یابیم:

$$1 \text{ W} = 1 \frac{\text{J}}{\text{s}} = 1 \frac{\text{s}^2}{\text{s}} = 1 \frac{\text{kg.m}^2}{\text{s}^3} \Rightarrow \begin{cases} a = 1 \\ b = -2 \\ c = 3 \end{cases}$$

$$\Rightarrow \frac{(Tg)^a}{(\text{dm})^b.(\text{ms})^c} = \frac{Tg}{(\text{dm})^{-2}.(\text{ms})^3} = \frac{10^9 \text{ kg}}{(10^{-1} \text{ m})^{-2}.(10^{-3} \text{ s})^3}$$

$$= \frac{10^9 \text{ kg}}{10^2 \text{ m}^{-2} \times 10^{-9} \text{ s}^3} = 10^{16} \frac{\text{kg}}{\text{m}^{-2}.\text{s}^3} = 10^{16} \text{ W}$$

$$\Rightarrow 10^{-16} \times \frac{Tg}{(\text{dm})^{-2}.(\text{ms})^3} = 1 \text{ W}$$

بنابراین به جای علامت □، باید عدد 10^{-16} قرار گیرد.

(۴) هیچ دو عدد صحیح و غیرمنفی a و b را پیدا نمی‌کنید که در رابطه زیر صدق کند:

$$۱۲۶ = a(۱۲ \text{ m Lit}) + b(۲۰ \text{ m Lit})$$

پس با استفاده از این دو پیمانه نمی‌توان حجم ۱۲۶ m Lit را اندازه گرفت. در نتیجه تنها حجم ۱۲۶ m Lit را نمی‌توان توسط پیمانه‌ها اندازه‌گیری نمود.

(۵۶) - بررسی گزاره‌ها

(الف) با توجه به اینکه دستگاه موردنظر به صورت دیجیتالی است، بنابراین دقت اندازه‌گیری آن از مرتبه آخرین رقم قابل اندازه‌گیری توسط دستگاه، یعنی برابر $۰/۰۰۱ \text{ mm}$ است.

(ب) بنابراین نمایش واقعی این عدد به صورت زیر می‌باشد:

$$۲۰/۰۸۳ \text{ mm} \pm ۰/۰۰۱ \text{ mm}$$

(پ) طول واقعی این جسم در محدوده زیر قرار می‌گیرد:

$$۲۰/۰۸۳ \text{ mm} - ۰/۰۰۱ \text{ mm} \leq \text{طول واقعی} \leq ۲۰/۰۸۳ \text{ mm} + ۰/۰۰۱ \text{ mm}$$

$$\Rightarrow ۲۰/۰۸۲ \text{ mm} \leq \text{طول واقعی} \leq ۲۰/۰۸۴ \text{ mm}$$

بنابراین دو گزاره (الف) و (ب) صحیح هستند.

(۵۷) - مطابق تمرین‌های انتهای فصل یک کتاب فیزیک دهم، شکل نشان داده شده یک ریزسنج را نشان می‌دهد که به صورت دیجیتالی (رقمی) کار می‌کند. از طرفی با توجه به اینکه عدد خوانده شده تا سه رقم اعشار نوشته شده است، دقت اندازه‌گیری این ریزسنج برابر $۰/۰۰۱ \text{ mm}$ است.

$$۰/۰۰۱ \text{ mm} = \text{دقت اندازه‌گیری} \Rightarrow ۲۰/۰۸۳ \text{ mm} = \text{عدد خوانده شده}$$

۳ رقم اعشار

(۵۸) - این وسیله اندازه‌گیری، کولیس نام دارد. دقت این وسیله اندازه‌گیری

دیجیتال، یک واحد از مرتبه آخرین رقم سمت راست بوده و برابر با $۰/۰۱ \text{ mm}$ است.

(۵۹) - هنگامی که فرد در مکان B قرار دارد، به صورت عمود بر جسم، عدد نشان داده شده توسط خطکش را می‌بیند. از این رو عدد خوانده شده در این حالت به طول واقعی جسم نزدیک‌تر است.

(۶۰) - با توجه به اعداد گزارش شده در جدول، عدد گزارش شده باید حدود ۱۴ باشد، در حالی که اعداد $۸/۳$ و $۲۱/۴$ نسبت به بقیه اعداد گزارش شده فاصله زیادی دارند، بنابراین این دو عدد را از نتیجه آزمایش حذف کرده و میانگین ۵ عدد باقی‌مانده را به دست می‌آوریم:

$$۱۴/۱ \text{ gr} = \frac{۱۴/۲ + ۱۴/۱ + ۱۳/۹ + ۱۴/۱ + ۱۴/۲}{۵} = \text{عدد گزارش شده}$$

(۶۱) - اختلاف بین اندازه‌گیری‌های اول و ششم با سایرین خیلی زیاد است

(داده‌های پرت) و از آن‌ها صرف‌نظر کرده و به صورت زیر میانگین‌گیری می‌کنیم:

$$\text{جرم جسم} = \frac{۸/۲ + ۸/۳ + ۸/۴ + ۸/۳}{۴} = ۸/۳ \text{ kg}$$

از طرفی این اندازه‌گیری با یک ترازوی دیجیتال با دقت ۱۰۰ gr یا $۰/۱ \text{ kg}$ انجام شده و با توجه به دقت اندازه‌گیری آن می‌توان نوشت:

$$۸/۳ - ۰/۱ \leq m \leq ۸/۳ + ۰/۱ \xrightarrow{\text{محدوده واقعی جرم جسم}} ۸/۳ \pm ۰/۱ \text{ kg} \Rightarrow ۸/۲ \text{ kg} \leq m \leq ۸/۴ \text{ kg}$$

(۶۲) - دو لیتر خون معادل با ۲۰۰۰ cm^3 بوده و جرم آن برابر است با:

$$\rho = \frac{m}{V} \Rightarrow ۱/۰۵ = \frac{m}{۲۰۰۰} \Rightarrow m = ۲۱۰۰ \text{ gr} = ۲۱۰ \text{ dagr}$$

مواستون باشه

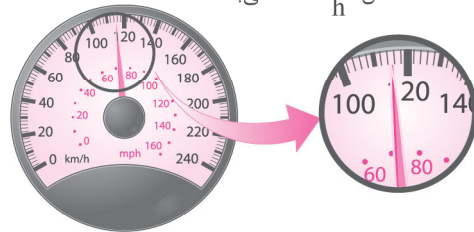
برای تبدیل گرم به دکاگرم، آن را در $۱۰^{-۱}$ ضرب کرده‌ایم:

$$۱ \text{ dagr} = ۱۰^۱ \text{ gr} \Rightarrow ۱ \text{ gr} = ۱۰^{-۱} \text{ dagr}$$

(۵۰) - کوچک‌ترین درجه‌بندی این خطکش برابر $۰/۵ \text{ cm}$ است و در نتیجه دقت اندازه‌گیری این خطکش برابر $۵ \text{ mm} = ۰/۵ \text{ cm}$ است.

(۵۱) - با توجه به تصویر نشان داده شده، دقت اندازه‌گیری تندی‌سنج برابر

$$\frac{\text{km}}{\text{h}} \text{ است که معادل } ۲۰۰۰ \frac{\text{m}}{\text{h}} \text{ می‌باشد.}$$

$$\text{دقت اندازه‌گیری} = ۲ \frac{\text{km}}{\text{h}} = ۲۰۰۰ \frac{\text{m}}{\text{h}}$$

(۵۲) - ابتدا باید دقت شود آن اندازه‌گیری دقیق‌تر است که مقادیر کوچک‌تری

را بتواند اندازه بگیرد. برای بررسی راحت‌تر، مرتبه آخرین رقم سمت راست در گزینه‌ها را برحسب متر به دست می‌آوریم:

$$۰/۰۱ \text{ km} : \text{مرتبه آخرین رقم سمت راست}$$

$$۱) \ ۸/۷۹ \text{ km} = ۸/۷۹ \text{ km}$$

$$\Rightarrow ۰/۰۱ \text{ km} = ۰/۰۱ \times ۱۰^۳ \text{ m} = ۱۰ \text{ m}$$

$$\text{مرتبه آخرین رقم سمت راست} : ۰/۰۰۱ \times ۱۰^۶ \text{ mm}$$

$$۲) \ ۸/۷۹۰ \times ۱۰^۶ \text{ mm} = ۸/۷۹۰ \times ۱۰^۶ \text{ mm}$$

$$\Rightarrow ۰/۰۰۱ \times ۱۰^۶ \times ۱۰^{-۳} \text{ m} = ۱ \text{ m}$$

$$۳) \ ۸۷۹۰۰۰ \text{ cm}$$

$$\Rightarrow ۱ \text{ cm} = ۱ \times ۱۰^{-۲} \text{ m} = ۱۰^{-۲} \text{ m}$$

$$\text{مرتبه آخرین رقم سمت راست} : ۰/۰۰۰۱ \times ۱۰^۳ \text{ m}$$

$$۴) \ ۸/۷۹۰ \times ۱۰^۳ \text{ m} \Rightarrow ۱۰^{-۱} \text{ m} : \text{مرتبه آخرین رقم سمت راست}$$

بنابراین مرتبه آخرین رقم سمت راست در گزینه (۱) از همه بزرگ‌تر است و در نتیجه دقت اندازه‌گیری در آن کم‌تر می‌باشد.

(۵۳) - دقت اندازه‌گیری برای وسایل دیجیتالی (رقمی)، یک واحد از آخرین

رقمی است که خوانده می‌شود. بنابراین می‌توان نوشت:

$$۳/۲۵ \text{ A} \xrightarrow{\text{دقت اندازه‌گیری}} ۰/۰۱ \text{ A}$$

(۵۴) - با توجه به عدد $۶/۸۲$ ولت، مرتبه آخرین رقم اندازه‌گیری ولت‌سنج

برابر $۰/۰۱ \text{ V}$ است، بنابراین دقت اندازه‌گیری آن $۰/۰۱ \text{ V}$ است که برحسب نانولت برابر است با:

$$۰/۰۱ \text{ V} = ۰/۰۱ \times ۱۰^۹ \text{ nV} = ۱۰^۷ \text{ nV}$$

(۵۵) - تعداد پیمانه‌های ۱۲ و ۲۰ میلی‌لیتری لازم برای اندازه‌گیری حجم

در هر یک از گزینه‌ها را محاسبه می‌کنیم:

$$۴۴ \text{ m Lit} = ۲ \times (۱۲ \text{ m Lit}) + ۱ \times (۲۰ \text{ m Lit}) \quad (۱)$$

پس با ۲ پیمانه ۱۲ m Lit و ۱ پیمانه ۲۰ m Lit این حجم قابل اندازه‌گیری است.

$$۹۶ \text{ m Lit} = ۳ \times (۱۲ \text{ m Lit}) + ۳ \times (۲۰ \text{ m Lit}) \quad (۲)$$

پس با ۳ پیمانه ۱۲ m Lit و ۳ پیمانه ۲۰ m Lit این حجم قابل اندازه‌گیری است.

$$۱۰۸ \text{ m Lit} = ۴ \times (۱۲ \text{ m Lit}) + ۳ \times (۲۰ \text{ m Lit}) \quad (۳)$$

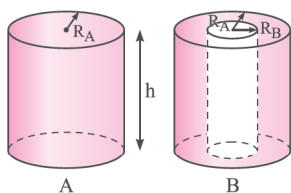
پس با ۴ پیمانه ۱۲ m Lit و ۳ پیمانه ۲۰ m Lit این حجم قابل اندازه‌گیری است.

۶۶-۳ با توجه به اطلاعات سؤال می‌توان نوشت:

$$\left\{ \begin{aligned} \rho_A &= \rho_B + 0.6\rho_B \Rightarrow \frac{\rho_A}{\rho_B} = 1.6 \\ r_A &= 3\text{ cm}, r_B = 6\text{ cm} \end{aligned} \right. \xrightarrow{\text{حجم کره: } V = \frac{4}{3}\pi r^3} \frac{V_B}{V_A} = \left(\frac{r_B}{r_A}\right)^3 = \left(\frac{6}{3}\right)^3 = 8$$

$$\Rightarrow \frac{\rho_A}{\rho_B} = \frac{m_A}{m_B} \times \frac{V_B}{V_A} \Rightarrow 1.6 = \frac{m_A}{m_B} \times 8 \Rightarrow \frac{m_A}{m_B} = \frac{1}{5}$$

۶۷-۱ با مقایسه چگالی استوانه‌های

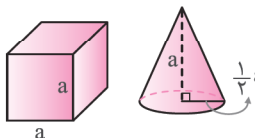
A و B، به صورت زیر خواسته مسئله

به دست می‌آید:

$$\left\{ \begin{aligned} m_A &= m_B \\ V_A &= \pi R_A^2 h \\ V_B &= \pi (R_A^2 - R_B^2) h \end{aligned} \right.$$

$$\Rightarrow \frac{\rho_A}{\rho_B} = \frac{m_A}{m_B} \times \frac{V_B}{V_A}$$

$$\Rightarrow \frac{3}{4} = 1 \times \frac{\pi (R_A^2 - R_B^2) h}{\pi R_A^2 h} \Rightarrow \frac{3}{4} = 1 - \left(\frac{R_B}{R_A}\right)^2 \Rightarrow \frac{R_B}{R_A} = \frac{1}{2}$$

۶۸-۳ با توجه به اطلاعات سؤال،

به کمک رابطه $m = \rho V$ ، به این سؤال

پاسخ می‌دهیم:

$$V_{\text{مکعب}} = a^3, \quad V_{\text{مخروط}} = \frac{1}{3} \times (\text{مساحت قاعده}) \times (\text{ارتفاع})$$

$$\Rightarrow V_{\text{مخروط}} = \frac{1}{3} \left[\pi \times \frac{1}{4} a^2 \right] \times a = \frac{1}{12} \pi a^3 \approx \frac{1}{4} a^3$$

$$m = \rho V \Rightarrow \frac{m_{\text{مخروط}}}{m_{\text{مکعب}}} = \frac{\rho_1}{\rho_2} \times \frac{V_{\text{مخروط}}}{V_{\text{مکعب}}} \Rightarrow 1 = \frac{\rho_1}{\rho_2} \times \frac{\frac{1}{4} a^3}{a^3} \Rightarrow \frac{\rho_1}{\rho_2} = 4$$

۶۹-۱ با توجه به داده‌های مسئله و کمک گرفتن از رابطه $\rho = \frac{m}{V}$ داریم:

$$\rho_A = 1.5\rho_B, \quad (V_B = 500\text{ cm}^3 \Rightarrow m_B = 200\text{ gr})$$

$$, \quad (V_A = 200\text{ cm}^3 \Rightarrow m_A = ?)$$

$$\rho = \frac{m}{V} \Rightarrow \frac{\rho_A}{\rho_B} = \frac{m_A}{m_B} \times \frac{V_B}{V_A} \Rightarrow 1.5 = \frac{m_A}{200} \times \frac{500}{200}$$

$$\Rightarrow m_A = 120\text{ gr}$$

۷۰-۱ جرم ظرف به تنهایی برابر ۱۵۰ gr است، بنابراین با توجه به این‌که

در حالت نیمه‌پر، ترازو عدد ۱۲۰۰ gr را نشان می‌دهد، می‌توان فهمید که جرم

مایع درون ظرف برابر ۱۰۵۰ gr - ۱۵۰ = ۹۰۰ gr است.

$$\text{حجم مایع: } V = \pi r^2 h = 3 \times 5^2 \times 10 = 750\text{ cm}^3$$

$$\rho = \frac{m}{V} \Rightarrow \rho = \frac{1050\text{ gr}}{750\text{ cm}^3} = 1.4 \frac{\text{gr}}{\text{cm}^3} = 1400 \frac{\text{gr}}{\text{L}}$$

۷۱-۱ جرم جسم برابر ۱۱۵ gr و حجم آن با توجه به میزان مایع بالا

آمده در استوانه مدرج برابر ۴/۶ mL - ۱۸/۵ = ۲۳/۱ است. بنابراین چگالی این

جسم برابر است با:

$$\rho = \frac{m}{V} = \frac{115 \times 10^{-3}\text{ kg}}{4/6 \times 10^{-6}\text{ m}^3} = 2500\text{ kg/m}^3$$

۶۳-۲ در دمای ثابت، چگالی یک سیم به جنس فلز سازنده آن بستگی داشته

و مستقل از طول و سطح مقطع آن است. بنابراین چگالی سیم تغییر نکرده و

$$\rho = 8 \frac{\text{gr}}{\text{cm}^3} = 8000 \frac{\text{kg}}{\text{m}^3} \text{ است. دقت شود که یکای چگالی در SI برابر } \frac{\text{kg}}{\text{m}^3} \text{ است.}$$

۶۴-۱ به صورت زیر عمل می‌کنیم:

$$\text{حجم ظرف} = 10\text{ dm}^3 = 10 \times (10^{-1}\text{ m})^3 = 10^{-2}\text{ m}^3$$

$$\text{حجم پیمانه} = 200\text{ mL} = 200 \times 10^{-3} \times (10^{-3}\text{ m}^3) = 200 \times 10^{-6}\text{ m}^3$$

$$n = \frac{\text{حجم ظرف}}{\text{حجم پیمانه}} = \frac{10^{-2}}{200 \times 10^{-6}} = 50$$

در ادامه برای محاسبه جرم آب موردنیاز برای پر کردن ظرف نیز داریم:

$$\rho = \frac{m}{V} \Rightarrow 1000 = \frac{m}{10^{-2}} \Rightarrow m = 10\text{ kg} = 10000\text{ gr}$$

۶۵-۲

متماً بفونشن

حجم برخی از اجسام که شکل هندسی مشخصی دارند به صورت زیر است، آن‌ها را به خاطر بسپارید:

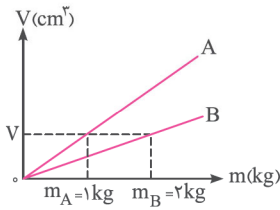
مکعب 	$V = a^3$
استوانه 	$V = \pi r^2 h$
کره 	$V = \frac{4}{3} \pi r^3$
مخروط 	$V = \frac{1}{3} \pi r^2 h$
مکعب مستطیل 	$V = abc$

در مسائلی که شکل هندسی یک جسم تغییر می‌کند، جرم آن ثابت می‌ماند.

$$V = \frac{4}{3} \pi R^3 = \frac{4}{3} \times \pi \times 5^3\text{ cm}^3, \quad \rho = 6 \frac{\text{gr}}{\text{cm}^3}, \quad m = ?$$

$$\rho = \frac{m}{V} \Rightarrow m = \rho V = 6 \times \frac{4}{3} \times \pi \times 5^3$$

$$\Rightarrow m = 1000\pi\text{ gr} \Rightarrow m = \pi\text{ kg} \approx 3.14\text{ kg}$$

۷۷- ۴- گام اول: ابتدا به کمک نمودار رسم شده، نسبت چگالی دو جسم را به دست می آوریم:

$$\rho = \frac{m}{V} \quad \frac{V_A = V_B}{\rho_A = \frac{m_A}{V_A} = \frac{1}{2} \quad \rho_B = \frac{m_B}{V_B} = \frac{2}{1}}$$

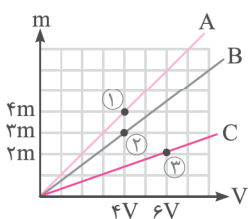
گام دوم: در ادامه با نوشتن یک تناسب ساده با توجه به خواسته سؤال داریم:

$$V_A = 4V_B, m_A = ?, m_B = 2 \text{ kg}$$

$$\frac{\rho_A}{\rho_B} = \frac{m_A}{m_B} \times \frac{V_B}{V_A} \Rightarrow \frac{1}{2} = \frac{m_A}{2} \times \frac{V_B}{4V_B} \Rightarrow m_A = 4 \text{ kg}$$

۷۸- ۱- گام اول: چگالی ماده B برابر است با:

$$\rho_B = \frac{m_B}{V_B} = \frac{2 \text{ kg}}{2} = 1 \frac{\text{gr}}{\text{cm}^3}$$

گام دوم: برای مقایسه چگالی مواد A و C با ماده B، با توجه به نمودار داده شده، به صورت زیر عمل می کنیم:

$$\rho = \frac{m}{V} \Rightarrow \left\{ \begin{array}{l} \frac{\rho_A}{\rho_B} = \frac{m_A}{m_B} \times \frac{V_B}{V_A} = \frac{4m}{2m} \times \frac{2V}{4V} = \frac{4}{3} \quad (\text{نقاط ۱ و ۲}) \\ \rho_B = 1 \frac{\text{gr}}{\text{cm}^3} \rightarrow \rho_A = 12 \frac{\text{gr}}{\text{cm}^3} \\ \frac{\rho_C}{\rho_B} = \frac{m_C}{m_B} \times \frac{V_B}{V_C} = \frac{2m}{3m} \times \frac{2V}{6V} = \frac{4}{9} \quad (\text{نقاط ۲ و ۳}) \\ \rho_B = 1 \frac{\text{gr}}{\text{cm}^3} \rightarrow \rho_C = 4 \frac{\text{gr}}{\text{cm}^3} \end{array} \right.$$

گام سوم: حال حجم ۳۶ گرم از مواد A و C را به دست می آوریم:

$$\rho = \frac{m}{V} \Rightarrow V = \frac{m}{\rho} \Rightarrow \left\{ \begin{array}{l} V_A = \frac{36}{12} = 3 \text{ cm}^3 \\ V_C = \frac{36}{4} = 9 \text{ cm}^3 \end{array} \right.$$

۷۹- ۴- با توجه به نمودار، برای مایع A داریم:

$$\left\{ \begin{array}{l} m_A = 500 - m_0 \\ V_A = 200 \text{ cm}^3 \end{array} \right. \quad \left\{ \begin{array}{l} m'_A = 1100 - m_0 \\ V'_A = 600 \text{ cm}^3 \end{array} \right.$$

با توجه به ثابت بودن چگالی مایع و طبق رابطه $\rho = \frac{m}{V}$ می توان نوشت:

$$\frac{m_A}{V_A} = \frac{m'_A}{V'_A} \Rightarrow \frac{500 - m_0}{200} = \frac{1100 - m_0}{600} \Rightarrow 1500 - 3m_0 = 1100 - m_0 \Rightarrow 2m_0 = 400 \Rightarrow m_0 = 200 \text{ gr}$$

$$\left\{ \begin{array}{l} m_A = 500 - m_0 = 500 - 200 = 300 \text{ gr} \\ V_A = 200 \text{ cm}^3 \end{array} \right.$$

$$\Rightarrow \rho_A = \frac{m_A}{V_A} = \frac{300}{200} = 1.5 \frac{\text{gr}}{\text{cm}^3}$$

حال داریم:

۷۲- ۳- برای محاسبه چگالی فلز، ابتدا حجم آب جابه جا شده که برابر با حجم قطعه فلز است را به دست می آوریم:

حجم قطعه فلز = حجم آب جابه جا شده

ارتفاع آب بالا آمده $\times$ سطح مقطع داخلی استوانه $\Rightarrow V$

$$\Rightarrow V = 10 \times 1.2 = 12 \text{ cm}^3$$

$$\rho = \frac{m}{V} = \frac{90 \text{ gr}}{12 \text{ cm}^3} = 7.5 \frac{\text{gr}}{\text{cm}^3}$$

۷۳- ۱- در این مسأله باید دقت شود که با توجه به

پربودن ظرف در حالت اول، حجم الکل سرریز شده از

ظرف با حجم قطعه فلز برابر است. بنابراین می توان نوشت:

$$\rho = \frac{m}{V} \Rightarrow 0.8 = \frac{160}{V} \Rightarrow V = \frac{160}{0.8} = 200 \text{ cm}^3$$

$$m' = 540 \text{ gr} \quad \rho' = \frac{m'}{V'} \Rightarrow 2.7 = \frac{m'}{200} \Rightarrow m' = 540 \text{ gr}$$

حلاً این تست پرتکرار، به صورت زیر سریع تر انجام می پذیرد:

$$V_{\text{فلز}} = V_{\text{مایع}} \Rightarrow \frac{m_{\text{فلز}}}{\rho_{\text{فلز}}} = \frac{m_{\text{مایع}}}{\rho_{\text{مایع}}} \Rightarrow \frac{m_{\text{فلز}}}{2.7} = \frac{160}{0.8} \Rightarrow m_{\text{فلز}} = 540 \text{ gr}$$

۷۴- ۳- ابتدا حجم آبی که از ظرف بیرون می ریزد را به دست می آوریم:

$$V = \frac{m}{\rho} = \frac{140}{1} = 140 \text{ cm}^3$$

حجم استوانه مورد نظر برابر مجموع حجم فضای خالی موجود در ظرف و حجم آبی است که از ظرف بیرون ریخته شده است، بنابراین داریم:

$$V_{\text{استوانه توخالی}} = \pi(R_2^2 - R_1^2)h$$

$$V_{\text{استوانه توخالی}} = 140 + 100 = 240 \text{ cm}^3 \Rightarrow 240 = \pi(9 - R_1^2) \times 10 \Rightarrow R_1 = 1 \text{ cm}$$

۷۵- ۴- برای حل این سؤال می توان گفت، جرم مایع پرنکنده ظرف برابر

$$240 \text{ gr} (= 540 - 300) \text{ و جرم روغن پرنکنده ظرف برابر } 160 \text{ gr} (= 460 - 300)$$

است. از طرفی حجم مایع و حجم روغن داخل ظرف با هم برابر است (برابر حجم داخل ظرف می باشد). بنابراین می توان نوشت:

$$V_{\text{مایع}} = V_{\text{روغن}} \Rightarrow \frac{m_{\text{مایع}}}{\rho_{\text{مایع}}} = \frac{m_{\text{روغن}}}{\rho_{\text{روغن}}} \Rightarrow \frac{240}{1.2} = \frac{160}{\rho_{\text{روغن}}}$$

$$\Rightarrow \rho_{\text{روغن}} = 0.8 \frac{\text{gr}}{\text{cm}^3} = 0.8 \text{ kg/m}^3 = 0.8 \text{ gr/Lit}$$

۷۶- ۳- گام اول: فرض می کنیم هنگامی که تانکر پر از سوخت است، جرم

سوخت برابر m باشد. در این صورت داریم:

$$(\text{جرم کل قبل از تخلیه}) - (\text{جرم کل بعد از تخلیه } 25 \text{ درصد از سوخت})$$

$$\Rightarrow 4000 + \frac{75}{100}m = \frac{80}{100}(4000 + m) \Rightarrow 4000 + 0.75m = 3200 + 0.8m$$

$$\Rightarrow 800 = 0.05m \Rightarrow m = 16 \times 10^3 \text{ kg}$$

گام دوم: با مشخص شدن جرم سوخت و با توجه به حجم تانکر، می توانیم چگالی

سوخت را به دست آوریم:

$$\rho = \frac{m}{V} = \frac{16 \times 10^3 \text{ kg}}{2 \times 10^4 \times 10^{-3} \text{ m}^3} = 0.8 \frac{\text{kg}}{\text{m}^3} = 0.8 \frac{\text{gr}}{\text{cm}^3}$$

گام سوم: با توجه به اینکه حجم ظاهری مکعب مورد نظر برابر ۸۰۰۰cm^3 و حجم فلز به کار رفته در مکعب برابر ۷۵۰۰cm^3 است، درون این مکعب حفره‌ای به حجم $۵۰۰\text{cm}^3 = ۷۵۰۰ - ۸۰۰۰$ وجود دارد. در ادامه قصد داریم به وسیله یک پلاستیک مخصوص، این حفره را پر کنیم. جرم پلاستیک مورد نیاز برابر است با:

$$m = \rho V_{\text{حفره}} = ۲۰۰۰ (۵۰۰ \times ۱۰^{-۶}) = ۱\text{kg}$$

۸۵-۳- گام اول: حجم الکل بیرون ریخته‌شده را محاسبه می‌کنیم:

$\rho = \frac{m}{V} \Rightarrow ۰/۸ = \frac{\lambda}{V} \Rightarrow V = ۱۰۰\text{cm}^3$

گام دوم: در ابتدا ۲۴۰cm^3 از بالای ظرف خالی است (۴×۶۰) و با انداختن گلوله در مایع، ۱۰۰cm^3 الکل بیرون ریخته‌است، بنابراین حجم ظاهری گلوله برابر است با:

$$۲۴۰ + ۱۰۰ = ۳۴۰\text{cm}^3$$

گام سوم: محاسبه حجم حفره با توجه به جرم گلوله:

$$m = \rho(V_{\text{ظاهری}} - V_{\text{حفره}}) \Rightarrow ۸ \times (۳۴۰ - V_{\text{حفره}}) = ۲۰۰۰$$

$$\Rightarrow V_{\text{حفره}} = ۹۰\text{cm}^3 = ۰/۰۹\text{dm}^3 \Rightarrow V_{\text{حفره}} = ۰/۰۹\text{dm}^3$$

مواستون باشد:

$$۱\text{dm} = ۱۰^{-۱}\text{m} = ۱۰\text{cm} \Rightarrow ۱\text{dm}^3 = ۱۰^۳\text{cm}^3 \Rightarrow ۱\text{cm}^3 = ۱۰^{-۳}\text{dm}^3$$

۸۶-۳- برای محاسبه چگالی مخلوط به صورت زیر عمل می‌کنیم:

$$\left\{ \begin{aligned} \rho_{\text{کل}} &= \frac{m_{\text{کل}}}{V_{\text{کل}}} = \frac{m_1 + m_2}{V_1 + V_2} \\ V_1 &= \frac{1}{3}V \Rightarrow m_1 = \rho_1 V_1 = \frac{1}{3}V \rho_1 \\ V_2 &= \frac{2}{3}V \Rightarrow m_2 = \rho_2 V_2 = \frac{2}{3}V \rho_2 \end{aligned} \right.$$

$$\Rightarrow \rho_{\text{کل}} = \frac{\frac{1}{3}V \rho_1 + \frac{2}{3}V \rho_2}{\frac{1}{3}V + \frac{2}{3}V} = \frac{\frac{1}{3} \rho_1 + \frac{2}{3} \rho_2}{1} = \frac{\rho_1 + 2\rho_2}{3}$$

۸۷-۳- این سؤال مشابه سؤال قبل است، با این تفاوت که این بار باید به جای حجم‌ها، معادل آن‌ها یعنی $V = \frac{m}{\rho}$ را قرار دهیم:

$$\rho_{\text{مخلوط}} = \frac{m_1 + m_2}{V_1 + V_2} = \frac{m_1 + m_2}{\frac{1}{3}m + \frac{2}{3}m} = \frac{\frac{1}{3}m}{\frac{1}{3}m} + \frac{\frac{2}{3}m}{\frac{2}{3}m} = \frac{\rho_1}{1} + \frac{\rho_2}{1} = \frac{\rho_1 + 2\rho_2}{3}$$

$$\Rightarrow \rho_{\text{مخلوط}} = \frac{1}{\frac{1}{3\rho_1} + \frac{2}{3\rho_2}} = \frac{1}{\frac{\rho_2 + 2\rho_1}{3\rho_1\rho_2}} = \frac{3\rho_1\rho_2}{\rho_2 + 2\rho_1}$$

۸۸-۴- برای حل ابتدا جرم تک‌تک مایع‌های A و B را با توجه به رابطه $\rho = \frac{m}{V}$

$$\left\{ \begin{aligned} \text{مایع A: } \rho_A &= \frac{m_A}{V_A} \Rightarrow m_A = \rho_A V_A = ۶۰۰ V_A \\ \text{مایع B: } \rho_B &= \frac{m_B}{V_B} \Rightarrow m_B = \rho_B V_B = ۸۰۰ V_B \end{aligned} \right.$$

به‌دست می‌آوریم:

مثلاً بفونش:

با توجه به نمودار، هنگامی که حجم مایع A را از ۲۰۰cm^3 به ۶۰۰cm^3 می‌رسانیم. جرم مجموعه از ۵۰۰gr به ۱۱۰۰gr رسیده است، پس می‌توان گفت که جرم $۴۰۰\text{cm}^3 = ۶۰۰ - ۲۰۰$ از مایع A برابر $۶۰۰\text{gr} - ۵۰۰ = ۱۱۰۰$ است و چگالی مایع A برابر است با:

$$\rho = \frac{m}{V} = \frac{۶۰۰}{۴۰۰} = ۱/۵ \frac{\text{gr}}{\text{cm}^3}$$

۸۰-۲- ابتدا حجم طلای به کار رفته در این قطعه را به‌دست می‌آوریم:

$$V = \frac{m}{\rho} = \frac{۱۹۹/۵}{۱۹} = ۱۰/۵\text{cm}^3$$

حجم ظاهری قطعه مورد نظر، با توجه به میزان جابه‌جایی آب در استوانه مدرج $(۲۲ - ۱۰ = ۱۲)$ برابر ۱۲cm^3 است و حجم طلای به کار رفته برای ساخت این قطعه، برابر $۱۰/۵\text{cm}^3$ است. بنابراین در این قطعه حفره‌ای به حجم $۱۲ - ۱۰/۵ = ۱۱/۵\text{cm}^3$ وجود دارد.

۸۱-۳- گام اول: با توجه به جرم کره فلزی و چگالی آن، حجم واقعی فلز مورد استفاده را به‌دست می‌آوریم:

$$\rho = \frac{m_{\text{فلز}}}{V_{\text{فلز}}} \Rightarrow ۲/۷ = \frac{۱۰۸۰}{V_{\text{فلز}}} \Rightarrow V_{\text{فلز}} = ۴۰۰\text{cm}^3$$

گام دوم: حال با توجه به اختلاف حجم واقعی فلز و حجم ظاهری کره، می‌توان نوشت:

$$V_{\text{کره}} = \frac{4}{3}\pi r^3 \approx \frac{4}{3} \times 3 \times ۵^3 = ۵۰۰\text{cm}^3$$

$$V_{\text{حفره}} = V_{\text{کره}} - V_{\text{فلز}} = ۵۰۰ - ۴۰۰ = ۱۰۰\text{cm}^3$$

$$\frac{\text{حجم حفره}}{\text{حجم کره}} \times ۱۰۰ = \frac{۱۰۰}{۵۰۰} \times ۱۰۰ = ۲۰\%$$

۸۲-۴- گام اول: ابتدا محاسبه می‌کنیم که اگر یک مکعب با طول ضلع ۱۰cm

و بدون حفره داشته باشیم، جرم آن چقدر است؟

$$m = \rho V = ۸ \times (۱۰ \times ۱۰ \times ۱۰) = ۸۰۰۰\text{gr} = ۸\text{kg}$$

گام دوم: جرم مکعب در سؤال برابر با ۶kg داده شده است، بنابراین به اندازه حجم ۲کیلوگرم از فلز، در آن حفره وجود دارد.

حجم ۲کیلوگرم از فلز (یا ۲۰۰۰gr از فلز) = حجم حفره

$$V = \frac{m}{\rho} = \frac{۲۰۰۰\text{gr}}{۸\text{gr/cm}^3} = ۲۵۰\text{cm}^3$$

بنابراین، گزینه (۴) صحیح است.

۸۳-۲- گام اول: حجم ظاهری گلوله فلزی برابر حجم الکلی است که از ظرف

بیرون می‌ریزد، بنابراین داریم:

$$V_{\text{ظاهری گلوله}} = V_{\text{الکل}} = \frac{m_{\text{الکل}}}{\rho_{\text{الکل}}} = \frac{۱۲۰}{۰/۸} = ۱۵۰\text{cm}^3$$

گام دوم: حجم فلز به کار رفته در گلوله به صورت زیر به‌دست می‌آید:

$$V' = \frac{m_{\text{گلوله}}}{\rho_{\text{گلوله}}} = \frac{۵۰۰}{۴} = ۱۲۵\text{cm}^3$$

اختلاف اعداد به‌دست آمده برابر حجم حفره موجود در گلوله فلزی است. بنابراین

در این گلوله فلزی، حفره‌ای به حجم $۲۵\text{cm}^3 = ۱۲۵ - ۱۵۰$ وجود دارد.

۸۴-۱- گام اول: حجم ظاهری مکعب مورد نظر را به‌دست می‌آوریم:

$$V = a^3 = (۲۰)^3 = ۸۰۰۰\text{cm}^3$$

گام دوم: به کمک رابطه چگالی، حجم فلز به کار رفته در مکعب را محاسبه می‌کنیم:

$$V' = \frac{m}{\rho} = \frac{۶۰۰۰}{۸} = ۷۵۰۰\text{cm}^3$$

پس از مخلوط کردن دو مایع A و B، داریم:

$$\rho_{\text{مخلوط}} = 0.75 \text{ gr / cm}^3 = 750 \text{ gr / Lit}$$

$$\rho_{\text{مخلوط}} = \frac{m_{\text{کل}}}{V_{\text{کل}}} = \frac{m_A + m_B}{V_A + V_B} \Rightarrow 750 = \frac{600V_A + 800V_B}{V_A + V_B}$$

$$\Rightarrow 750V_A + 750V_B = 600V_A + 800V_B \Rightarrow 150V_A = 50V_B$$

$$\Rightarrow \frac{V_A}{V_B} = \frac{1}{3} \Rightarrow \frac{m_A}{m_B} = \frac{\rho_A}{\rho_B} \times \frac{V_A}{V_B} = \frac{1}{4}$$

۸۹- برای محاسبه حجم الکلی به صورت زیر عمل می‌کنیم:

$$\rho_{\text{مخلوط}} = \rho_{\text{الکل}} + \frac{1}{100} \rho_{\text{آب}} = 0.8 + 0.8 = 0.88 \text{ gr / cm}^3$$

$$\rho_{\text{مخلوط}} = \frac{\rho_{\text{آب}} V_{\text{آب}} + \rho_{\text{الکل}} V_{\text{الکل}}}{V_{\text{آب}} + V_{\text{الکل}}} \Rightarrow 0.88 = \frac{1 \times 1000 + 0.8 \times V_{\text{الکل}}}{1000 + V_{\text{الکل}}}$$

$$\Rightarrow 880 + 0.88 V_{\text{الکل}} = 1000 + 0.8 V_{\text{الکل}}$$

$$\Rightarrow 0.08 V_{\text{الکل}} = 120 \Rightarrow V_{\text{الکل}} = 1500 \text{ cm}^3$$

۹۰- با توجه به رابطه مربوط به چگالی مخلوط دو ماده می‌توان نوشت (ماده ۱ طلا و ماده ۲ نقره است):

$$\rho_{\text{کل}} = \frac{\rho_1 V_1 + \rho_2 V_2}{V_1 + V_2} \Rightarrow 13/6 = \frac{19V_1 + 10V_2}{V_1 + V_2}$$

$$\Rightarrow 19V_1 + 10V_2 = 68 \text{ cm}^3 \quad \text{رابطه (I)}$$

$$\text{رابطه (II): } V_1 + V_2 = 5 \text{ cm}^3 \quad \text{با توجه به حجم کل قطعه}$$

$$\begin{cases} 19V_1 + 10V_2 = 68 \\ V_1 + V_2 = 5 \end{cases} \xrightarrow{\text{حل دستگاه}} V_1 = 2 \text{ cm}^3, V_2 = 3 \text{ cm}^3$$

در ادامه جرم نقره به کار رفته برابر است با:

$$m_{\text{نقره}} = \rho_{\text{نقره}} V_{\text{نقره}} = 10 \times 3 = 30 \text{ gr}$$

۹۱- گام اول: ابتدا چگالی مخلوط مورد نظر را به دست می‌آوریم:

$$\rho_{\text{مخلوط}} = \frac{m_A + m_B}{V_A + V_B} = \frac{m_A}{\rho_A V_A} + \frac{m_B}{\rho_B V_B} = \frac{400 + 3200}{\frac{400}{2} + \frac{3200}{4}}$$

$$\Rightarrow \rho_{\text{مخلوط}} = \frac{3600}{1000} = 3.6 \frac{\text{gr}}{\text{cm}^3}$$

گام دوم: سپس حجم فضای داخلی ظرف مورد نظر را به دست می‌آوریم:

$$V = Ah = \pi r^2 h = 3(1)^2(20) = 60 \text{ cm}^3$$

گام سوم: جرم مخلوط مورد نیاز برای پر کردن این ظرف برابر است با:

$$m = \rho V = 3.6 \times 60 = 216 \text{ gr}$$

۹۲- گام اول: به کمک رابطه چگالی مخلوط، چگالی مایع B را به دست می‌آوریم:

$$\rho_{\text{مخلوط}} = \frac{m_A + m_B}{V_A + V_B} = \frac{\rho_A V_A + \rho_B V_B}{V_A + V_B} = \frac{1 \times 80 + 20 \rho_B}{80 + 20}$$

$$\Rightarrow 1/4 = \frac{80 + 20 \rho_B}{100} \Rightarrow \rho_B = 3 \frac{\text{gr}}{\text{cm}^3}$$

گام دوم: در حالت دوم، جرم‌های یکسان از این دو ماده را با یکدیگر مخلوط می‌کنیم. در این حالت چگالی مخلوط حاصل برابر است با:

$$\rho_{\text{مخلوط}} = \frac{m_A + m_B}{V_A + V_B} = \frac{m}{\rho_A V_A} + \frac{m}{\rho_B V_B} = \frac{2}{\frac{1}{1} + \frac{1}{3}} = 1.5 \frac{\text{gr}}{\text{cm}^3}$$

۹۳- گام اول: در حالت اول که حجم‌های مساوی از دو مایع را با یکدیگر مخلوط می‌کنیم، چگالی مخلوط برابر $5 \frac{\text{gr}}{\text{cm}^3}$ می‌شود. در این صورت داریم:

$$\rho_{\text{مخلوط}} = \frac{m_1 + m_2}{V_1 + V_2} = \frac{\rho_1 V_1 + \rho_2 V_2}{V_1 + V_2} \xrightarrow{V_1 = V_2} 5 = \frac{\rho_1 + \rho_2}{2}$$

$$\Rightarrow \rho_1 + \rho_2 = 10 \frac{\text{gr}}{\text{cm}^3}$$

متماً بفونش

به طور کلی اگر حجم مساوی از دو مایع را با یکدیگر مخلوط کنیم، با فرض عدم تغییر حجم در هنگام اختلاط، چگالی مخلوط برابر میانگین چگالی مایع‌ها است.

$$V_1 = V_2 \Rightarrow \rho_{\text{مخلوط}} = \frac{\rho_1 + \rho_2}{2}$$

گام دوم: در حالت دوم، جرم‌های مساوی از دو مایع را با یکدیگر مخلوط می‌کنیم و داریم:

$$\rho' = \frac{m_1 + m_2}{\frac{m_1}{\rho_1} + \frac{m_2}{\rho_2}} = \frac{m + m}{\frac{m}{\rho_1} + \frac{m}{\rho_2}} = \frac{2\rho_1 \rho_2}{\rho_1 + \rho_2}$$

با توجه به نتیجه به دست آمده در گام قبل، $\rho_1 + \rho_2 = 10 \frac{\text{gr}}{\text{cm}^3}$ می‌باشد و داریم:

$$\rho' = \frac{2\rho_1 \rho_2}{\rho_1 + \rho_2} = \frac{2\rho_1 \rho_2}{10} = \frac{\rho_1 \rho_2}{5}$$

همان‌طور که می‌دانید، اگر مجموع دو متغیر برابر یک مقدار ثابت باشد، ضرب آن‌ها هنگامی بیشینه است که آن دو متغیر با یکدیگر برابر باشند. از آنجایی که $\rho_1 + \rho_2 = 10$ می‌باشد، اگر ρ_1 و ρ_2 برابر باشند، حاصل ضرب $\rho_1 \rho_2$ برابر ۲۵ می‌شود. بنابراین بیشترین مقداری که حاصل ضرب $\rho_1 \rho_2$ می‌تواند داشته باشد، برابر ۲۵ است و طبق رابطه $\rho' = \frac{\rho_1 \rho_2}{5}$ ، بیشترین مقداری که ρ' می‌تواند داشته باشد برابر $5 \frac{\text{gr}}{\text{cm}^3}$ می‌شود. بنابراین $\rho' \leq 5 \frac{\text{gr}}{\text{cm}^3}$ می‌باشد.

۹۴- گام اول: ابتدا چگالی آلیاژ مورد نظر را به دست می‌آوریم:

$$\rho_{\text{آلیاژ}} = \frac{\rho_A V_A + \rho_B V_B}{V_A + V_B} = \frac{\frac{1}{4} V \times 12 + \frac{3}{4} V \times 8}{\frac{1}{4} V + \frac{3}{4} V} = 9 \frac{\text{gr}}{\text{cm}^3}$$

گام دوم: حجم آلیاژ به کار رفته در این مکعب را به دست می‌آوریم:

$$V' = \frac{m}{\rho} = \frac{4500}{9} = 500 \text{ cm}^3$$

گام سوم: در ادامه حجم ظاهری مکعب را به دست می‌آوریم:

$$V = a^3 = 10^3 = 1000 \text{ cm}^3$$

بنابراین در این مکعب حفره‌ای به حجم 500 cm^3 (= ۱۰۰۰ - ۵۰۰) وجود دارد.

۹۵- گام اول: حجم ماده B برابر $V_B = 20 \text{ cm}^3$ است و حجم ماده A برابر است با:

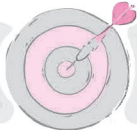
$$V = \frac{m}{\rho} \Rightarrow V_A = \frac{120}{4} = 30 \text{ cm}^3$$

گام دوم: در ادامه به کمک رابطه چگالی مخلوط، حجم مخلوط به دست آمده را محاسبه می‌کنیم:

$$\rho_B = 2000 \frac{\text{gr}}{\text{Lit}} = 2000 \frac{\text{kg}}{\text{m}^3} = 2 \frac{\text{gr}}{\text{cm}^3}$$

$$m_B = \rho_B V_B = 2 \times 20 = 40 \text{ gr}$$

$$\rho_{\text{مخلوط}} = \frac{m_{\text{کل}}}{V_{\text{کل}}} = \frac{m_A + m_B}{V_{\text{کل}}} \Rightarrow 4 = \frac{120 + 40}{V_{\text{کل}}} \Rightarrow V_{\text{کل}} = 40 \text{ cm}^3$$

۹۹-۲ به صورت زیر عمل می‌کنیم:

$$\rho_{\text{مخلوط}} = \frac{m_1 + m_2 + m_3}{V_1 + V_2 + V_3} = \frac{\rho_1 V_1 + \rho_2 V_2 + \rho_3 V_3}{V_1 + V_2 + V_3}$$

$$\Rightarrow \rho_{\text{مخلوط}} = \frac{V_1 + 3V_2 + 6V_3}{V_1 + V_2 + V_3}$$

$$\frac{m_1 = m_2 \Rightarrow V_1 = 3V_2}{V_2 = V_2} \Rightarrow \rho_{\text{مخلوط}} = \frac{3V_2 + 3V_2 + 6V_2}{3V_2 + V_2 + V_2}$$

$$\Rightarrow \rho_{\text{مخلوط}} = \frac{12V_2}{5V_2} = 2.4 \frac{\text{gr}}{\text{cm}^3} = 2400 \frac{\text{gr}}{\text{Lit}}$$

۱۰۰-۴ هنگامی که حجم برابر از A و B را مخلوط می‌کنیم، چگالی مخلوط برابر با میانگین چگالی‌ها است:

$$\rho_1 = \frac{\rho_A + \rho_B}{2} \quad (1)$$

در ادامه، جرم برابر از مایع به دست آمده و مایع C را مخلوط می‌کنیم و چگالی برابر می‌شود با:

$$\rho = \frac{m_1 + m_C}{\rho_1 + \rho_C} \xrightarrow{m_1 = m_C} \rho = \frac{2}{\frac{1}{\rho_1} + \frac{1}{\rho_C}} = \frac{2\rho_1\rho_C}{\rho_1 + \rho_C}$$

$$\xrightarrow{(1)} \rho = \frac{2\left(\frac{\rho_A + \rho_B}{2}\right)\rho_C}{\rho_A + \rho_B + 2\rho_C}$$

۱۰۱-۳ اختلاف حجم مخلوط در دو حالت، در واقع مربوط به جرم یخ ذوب شده در دو حالت است، بنابراین اگر فرض کنیم حجم m گرم یخ قبل از ذوب برابر یخ و بعد از ذوب برابر آب باشد، می‌توان نوشت:

$$V_{\text{یخ}} = \frac{m}{\rho_{\text{یخ}}} = \frac{m}{0.9}, \quad V_{\text{آب}} = \frac{m}{\rho_{\text{آب}}} = \frac{m}{1}$$

(جرم یخ ذوب شده) $V_{\text{یخ}} - V_{\text{آب}} = \Delta \text{cm}^3 \Rightarrow \frac{m}{0.9} - m = \Delta \Rightarrow m = 45 \text{ gr}$

۱۰۲-۴ فرض می‌کنیم جرمی از یخ که ذوب شده است برابر m باشد، در این حالت حجم یخ ذوب شده و حجم آب به‌وجود آمده به‌صورت زیر به‌دست می‌آید:

$$V_{\text{یخ ذوب شده}} = \frac{m}{\rho_{\text{یخ}}} = \frac{m}{0.9} = \frac{1}{9}m, \quad V_{\text{آب به‌وجود آمده}} = \frac{m}{\rho_{\text{آب}}} = \frac{m}{1} = m$$

۱۰۳-۳ تفاضل مقادیر به‌دست‌آمده برابر تغییر حجم مخلوط است. بنابراین داریم:

$$\frac{1}{9}m - m = 30 \Rightarrow \frac{1}{9}m = 30 \Rightarrow m = 270 \text{ gr}$$

بنابراین جرم یخ ذوب‌شده برابر ۲۷۰ gr است و به جرم آب موجود در ظرف ۲۷۰ gr اضافه می‌شود. با توجه به اینکه از قبل مقداری آب در ظرف وجود داشته است، بنابراین جرم نهایی آب موجود در ظرف باید بیشتر از ۲۷۰ gr باشد و تنها گزینه (۴) قابل قبول است.

۱۰۳-۳ در حالت اول، درون ظرف m گرم آب صفر درجه وجود دارد. اگر ۹۰ درصد جرم آب تبدیل به یخ شود، جرم آب به ۰/۱m رسیده و جرم یخ به ۰/۹m می‌رسد. در این حالت برای به‌دست آوردن حجم مخلوط ایجاد شده، به‌صورت زیر عمل کنیم:

$$V_{\text{یخ}} = \frac{0.9m}{\rho_{\text{یخ}}} = \frac{0.9m}{0.9} = m, \quad V_{\text{آب باقی‌مانده}} = \frac{0.1m}{\rho_{\text{آب}}} = \frac{0.1m}{1} = 0.1m$$

$$V_{\text{کل}} = m + 0.1m = 1.1m, \quad V_{\text{کل}} = \frac{m}{\rho_{\text{آب}}} = \frac{m}{1} = m$$

در نهایت برای به‌دست آوردن درصد افزایش حجم مخلوط آب و یخ داریم:

$$\text{درصد افزایش حجم مخلوط} = \frac{\text{تغییر حجم}}{\text{حجم اولیه}} \times 100$$

$$\Rightarrow \text{درصد افزایش حجم مخلوط} = \frac{1/11m - m}{m} \times 100 = 10\%$$

با توجه به محاسبات گام اول، مجموع حجم دو مایع قبل از اختلاط برابر 50 cm^3 است و بعد از اختلاط حجم مخلوط حاصل به 40 cm^3 می‌رسد و 10 cm^3 کاهش حجم روی می‌دهد. برای به‌دست آوردن درصد کاهش حجم مخلوط داریم:

$$\text{درصد کاهش حجم} = \frac{10}{50} \times 100 = 20\%$$

۹۶-۲ گام اول: ابتدا با توجه به نمودار

رسم‌شده، چگالی دو فلز را به‌دست می‌آوریم:

$$\rho = \frac{m}{V} \Rightarrow \rho_A = \frac{1000}{200} = 5 \frac{\text{gr}}{\text{cm}^3}$$

$$\rho_B = \frac{1000}{1000} = 1 \frac{\text{gr}}{\text{cm}^3}$$

گام دوم: رابطه چگالی مخلوط را برای این دو فلز می‌نویسیم:

$$\rho_{\text{آلیاژ}} = \frac{m_A + m_B}{V_A + V_B} = \frac{\rho_A V_A + \rho_B V_B}{V_A + V_B}$$

$$\Rightarrow 4/6 = \frac{5V_A + 1V_B}{V_A + V_B} \Rightarrow 4/6(V_A + V_B) = 5V_A + 1V_B$$

$$\Rightarrow 0.66V_A = 0.33V_B \Rightarrow V_B = 2V_A$$

گام سوم: در این گام می‌خواهیم درصدی از حجم این آلیاژ را که از فلز A ساخته شده است، به‌دست آوریم:

$$\frac{V_A}{V_{\text{کل}}} = \frac{V_A}{V_A + V_B} = \frac{V_A}{V_A + 2V_A} = \frac{1}{3} = \frac{33}{100} = 33\%$$

۹۷-۲ گام اول: با نوشتن یک تناسب

ساده و با کمک نمودار داده‌شده، چگالی A را برحسب چگالی B به‌دست می‌آوریم:

$$\rho = \frac{m}{V} \xrightarrow{V_A = V_B} \frac{\rho_A}{\rho_B} = \frac{m_A}{m_B} = \frac{3m}{m} \Rightarrow \rho_A = 3\rho_B$$

گام دوم: در ادامه حجم‌های مساوی از این دو ماده را با یکدیگر مخلوط می‌کنیم. همان‌طور که می‌دانید، اگر حجم‌های مساوی از دو ماده را با یکدیگر مخلوط کنیم، چگالی ماده حاصل برابر میانگین چگالی‌های مواد اولیه است و داریم:

$$\rho_{\text{مخلوط}} = \frac{\rho_A + \rho_B}{2} \xrightarrow{\rho_A = 3\rho_B} \rho_{\text{مخلوط}} = \frac{3\rho_B + \rho_B}{2} = 2\rho_B$$

۹۸-۳ با توجه به شیب خطوط، اگر چگالی

ماده A را برابر ρ در نظر بگیریم، چگالی ماده B برابر 2ρ و چگالی ماده C برابر 4ρ است.

$$\rho_A = \frac{m'}{V'} = \rho, \quad \rho_B = \frac{2m'}{2V'} = 2\rho, \quad \rho_C = \frac{4m'}{V'} = 4\rho$$

در ادامه اگر جرم کل مخلوط m باشد و جرم ماده A را xm و جرم ماده C را (1-x)m در نظر بگیریم، داریم:

$$\rho_{\text{مخلوط}} = \frac{m_A + m_C}{V_A + V_C} \Rightarrow \rho = \frac{m}{\frac{xm}{\rho} + \frac{(1-x)m}{4\rho}}$$

$$\xrightarrow{\text{ساده کردن و حل معادله}} x = \frac{1}{3} \approx 33\%$$

بنابراین تقریباً ۳۳ درصد جرم مخلوط را ماده A تشکیل داده است.